

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський національний університет садівництва

БОРОВИК П. М., КИСЕЛЬОВ Ю. О., ШЕМЯКІН М. В.

За редакцією д. геогр. н., проф. Ю. О. Кисельова

ОПОДАТКУВАННЯ ЗЕМЛІ ТА НЕРУХОМОСТІ

Навчальний посібник

Умань
Видавець «Сочінський М.М.»
2022

УДК 336.22: 528: 332.2: 332.6

О-60

*Рекомендовано Вченою радою
Уманського національного університету садівництва
(протокол № 2 від 6 жовтня 2022 р.)*

Рецензенти:

Третяк К. Р., доктор технічних наук, професор, директор Інституту геодезії Національного університету «Львівська політехніка»;

Савченко В. Ф., доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Колотуха С. М., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського національного університету садівництва.

О-60 **Оподаткування** землі та нерухомості: навчальний посібник.
П. М. Боровик, Ю. О. Кисельов, М. В. Шемякін. Умань: Видавець
«Сочінський М.М.», 2022. 100 с.

ISBN 978-966-304-472-9

Навчальний посібник присвячений податковим відносинам в геодезії, землеустрої та операціях з нерухомим майном. Видання базується на основі навчальної програми з курсу «Оподаткування землі і нерухомості».

Для студентів магістратури, що навчаються за освітньою програмою «Геодезія та землеустрій», спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій», практикуючих геодезистів і землевпорядників, фахівців з оцінки нерухомого майна, викладачів та аспірантів.

ISBN 978-966-304-472-9

ISBN 978-966-304-472-9

© Боровик П.М., 2022

© Кисельов Ю.О., 2022

© Шемякін М.В., 2022

Зміст

Передмова.....	5
Тема 1. Податкова система України та основні податки в геодезії, землекористуванні, а також використанні нерухомості і в транзакціях з нерухомим майном	7
1.1. Податки та податкова система як категорії.....	7
1.2. Основна термінологія системи оподаткування.....	8
1.3. Принципи податкового законодавства України.....	11
1.4. Класифікація податків, зборів та платежів податкового характеру.....	13
1.5. Основні податки в геодезії та землекористуванні, а також при транзакціях з нерухомим майном та його використанні.....	15
Питання для самоконтролю.....	17
Тема 2. Особливості обчислення і сплати податку на прибуток підприємств	18
Питання для самоконтролю.....	22
Тема 3. Податок на доходи фізичних осіб.....	23
Питання для самоконтролю.....	30
Тема 4. Екологічний податок	31
Питання для самоконтролю.....	35
Тема 5. Рентна плата	36
5.1. Рентна плата та її види.....	36
5.2. Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин.....	37
5.3. Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.....	39
5.4. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України.....	41
5.5. Рентна плата за спеціальне використання води.....	42
5.6. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів.....	44
5.7. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.....	47
Питання для самоконтролю.....	49
Тема 6. Податок на додану вартість	51
Питання для самоконтролю.....	55
Тема 7. Податок на майно	56
7.1. Податок на майно та його складові.....	56
7.2. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.....	56
7.3. Транспортний податок.....	59
7.4. Плата за землю.....	61
Питання для самоконтролю.....	66
Тема 8. Єдиний податок	68

8.1. Групи платників єдиного податку.....	68
8.2. Механізми нарахування і сплати єдиного податку для суб'єктів малого та аграрного бізнесу I-IV груп.....	72
Питання для самоконтролю.....	77
Тема 9. Інші податки і збори, що сплачуються в геодезії, землекористуванні, користуванні майном та операціях з купівлі- продажу нерухомості	79
9.1. Інші податки і податкові збори, що можуть сплачуватися в геодезії, землекористуванні та користуванні майном і купівлі- продажу нерухомості.....	79
9.2. Єдиний соціальний внесок.....	80
Питання для самоконтролю.....	82
Завдання на самостійну роботу (реферат з предмету).....	83
Орієнтовна тематика рефератів.....	84
Орієнтовний план реферату.....	85
Словник основних термінів.....	87
Список використаної та рекомендованої літератури.....	97

Передмова

Реалії сьогодення зумовлюють зростання вимог до вивчення окремих економічних дисциплін фахівцями, насамперед магістрами, геодезично-землевпорядного профілю. Зокрема, досвід спілкування з роботодавцями переконливо демонструє, що магістр спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» сьогодні повинен мати ґрунтовні знання стосовно податкових відносин в геодезії та землекористуванні, в транзакціях з земельними ресурсами, нерухомим майном та при використанні земельних ресурсів і нерухомості. Цього вимагає як бурхливий розвиток ринкової економіки в Україні, так і запровадження ринку агроземель, активізація вітчизняного ринку нерухомості та, як наслідок, розвиток вітчизняного геодезично-землевпорядного бізнесу і підприємницької діяльності, пов'язаної з оцінкою нерухомого майна та посередницькими операціями на зазначеному сегменті ринку.

Дане видання базується на основі навчальної програми з курсу «Оподаткування землі і нерухомості».

Мета курсу – отримати здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у сфері оподаткування землі та нерухомості, а також в оподаткуванні доходів суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт та їх працівників. В результаті вивчення курсу, студент магістратури отримує:

- здатність застосовувати знання з податкових відносин в практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області державного регулювання як земельних відносин, так і ринкових і неринкових транзакцій з землею та нерухомістю;
- вміння нараховувати і сплачувати податки у разі самостійного провадження випускником магістратури геодезично-землевпорядного профілю підприємницької діяльності за обраною спеціальністю;
- здатність випускником магістратури спеціальності 193 «Геодезія та

землеустрій» самостійного ведення податкового обліку, будучи суб'єктом геодезично-землевпорядного бізнесу і підприємницької діяльності, пов'язаної з оцінкою нерухомого майна та посередницькими операціями на земельному ринку та ринку нерухомості.

Зважаючи на те, що магістрантам спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій», які вивчали, передусім, технічні дисципліни, іноді досить важко засвоїти особливості механізмів нарахування і сплати податків та платежів на користь бюджетів і державних цільових фондів, для певного спрощення процесу вивчення дисципліни, дане видання містить рисунки та діаграми, в яких наведено основні характеристики вітчизняної системи оподаткування та особливості сучасних механізмів нарахування і сплати податків, зборів та обов'язкових платежів до бюджетів і державних цільових фондів, що сплачуються в геодезії та землекористуванні, в транзакціях з земельними ресурсами, нерухомим майном та при використанні земельних ресурсів і нерухомості.

Автори свідомі того, що у пропонованому навчальному посібнику охоплені далеко не всі питання та проблеми податкових відносин в геодезії та землекористуванні, в транзакціях з земельними ресурсами, нерухомим майном та під час використання земельних ресурсів і нерухомості. Свої зауваження та пропозиції вони просять надсилати на адресу: 20300, м. Умань, вул. Інститутська, 1, Уманський національний університет садівництва, кафедра геодезії, картографії і кадастру, або на E-mail: borovikpm@ukr.net.

Розділ 1. Податкова система України та основні податки в геодезії, землекористуванні та використанні нерухомості, а також в транзакціях з нерухомим майном

1.1. Податки та податкова система як категорії.

1.2. Основна термінологія системи оподаткування.

1.3. Принципи податкового законодавства України.

1.4. Класифікація податків, зборів та платежів податкового характеру.

1.5. Основні податки в геодезії та землекористуванні, а також при транзакціях з нерухомим майном та його використанні.

1.1. Податки та податкова система як категорії

Податкові відносини – це відносини між державою і платниками податків з метою формування дохідної бази централізованих фондів грошових коштів (державного та місцевих бюджетів), необхідних для виконання державою та органами місцевого самоврядування її функцій. Основою податкових відносин і є податки, збори та податкові платежі.

Відповідно до українського законодавства, до складу податків входить значна кількість платежів на користь держави.

Сплата податків в Україні регламентується Податковим кодексом України. У статті 6 цього нормативно-правового акту наведено визначення податків, зборів та платежів.

Ним визначено, що податком є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до вимог Податкового Кодексу України.

Згідно з статтею 6 Податкового кодексу України, збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.

Сукупність загальнодержавних та місцевих податків, зборів та обов'язкових платежів, що справляються на користь бюджетів в установленому Податковим кодексом України порядку, становить податкову систему або систему оподаткування України.

1.2. Основна термінологія системи оподаткування

Основними категоріями системи оподаткування є: об'єкт податку, суб'єкт податку, джерело податку, одиниця оподаткування, ставка податку, податкова квота, податкова декларація та податковий період (Рис. 1.1).

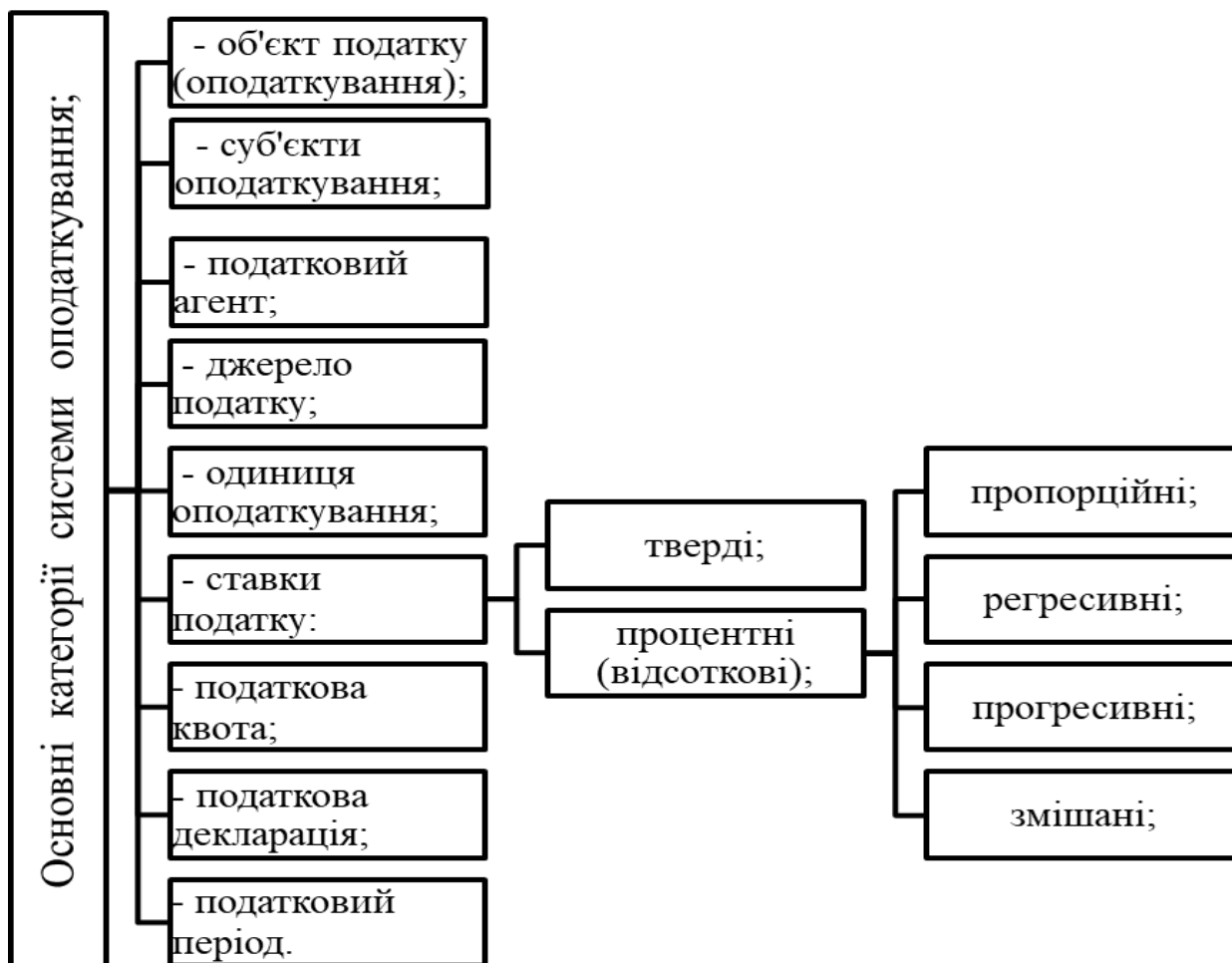

Рис. 1.1. Основні категорії системи оподаткування

Об'єкт податку вказує на те, що саме оподатковується (дохід, земля, транспортний засіб тощо). Назва податку, як правило, походить від назви об'єкта оподаткування. Об'єкт податку ще називають податковою базою.

Суб'єкти податку (оподаткування) – це особи (юридичні або фізичні), на яких покладено обов'язки сплачувати, утримувати та перераховувати податки до бюджету. Суб'єктів оподаткування прийнято поділяти на платників податку, носіїв податку та податкових агентів. Платник податку сплачує податок за рахунок інших осіб (носіїв). Носій податку – це особа, за рахунок якої податок сплачується (як-правило – це кінцевий споживач товарів, робіт та послуг).

Податковий агент – це особа, на яку законодавством покладається обов'язок з обчислення, утримання з доходів, що нараховуються (виплачуються, надаються) платнику, та перерахування податків до відповідного бюджету від імені та за рахунок коштів платника податків. Податкові агенти прирівнюються до платників податку і мають права та обов'язки, визначені для платників податків.

Джерелом податку називають дохід, з якого платник сплачує податок. Джерело сплати може бути безпосередньо пов'язане з об'єктом оподаткування (якщо оподатковується сам дохід або майно, що приносить дохід), а може і не мати стосунку до об'єкта оподаткування (наприклад, податки на майно і землю, які перебувають в особистому користуванні і не приносять доходу їх власникам). Податок може сплачуватись за рахунок доходу або за рахунок капіталу платника (носія) податку.

Одиницею оподаткування називають одиницю виміру (фізичного чи грошового) об'єкта оподаткування. При цьому, фізичний вимір точніше відображає об'єкт оподаткування (наприклад, площа земельної ділянки в га або м²). При цьому, грошовий вимірник одиниці оподаткування може бути безпосереднім – у разі оподаткування доходів, або опосередкованим (якщо з метою оподаткування оцінюється земельна ділянка, майно тощо).

Ставка податку – це законодавче встановлена величина податку, що сплачується платником з одиниці виміру бази оподаткування. Податкові ставки можуть бути: універсальними і диференційованими. Універсальне формування податкових ставок передбачає запровадження єдиної податкової ставки для всіх платників, а диференційоване – кілька податкових ставок (у розрізі

платників, або в розрізі різних характеристик і оцінок об'єкта оподаткування).

За способом побудови, податкові ставки можуть бути твердими та відсотковими. Тверді ставки встановлюються у грошовому вимірі з одиниці оподаткування в натуральному обчисленні. Відсоткові ставки встановлюються стосовно об'єкта оподаткування, який має грошовий вимір. Крім того, відсоткові ставки можуть бути пропорційними, прогресивними, регресивними і змішаними.

Пропорційні – це єдині ставки, розмір яких не залежить від розміру об'єкта оподаткування. Прогресивні ставки зростають в міру зростання об'єкта оподаткування. Регресивні ставки зменшуються в міру зростання об'єкта оподаткування.

Варто зазначити, що прогресивні та регресивні ставки часто використовуються у вигляді прогресивно-регресивної (якщо ставки податку до якоїсь величини об'єкта оподаткування зростають, а потім - зменшуються) і регресивно-прогресивної (якщо ставки податку до якоїсь межі об'єкта оподаткування зменшуються, а потім - зростають) шкали ставок. Змішані – це прогресивно-регресивні та регресивно-прогресивні шкали податкових ставок.

Податкова квота – це частка податку в доході платника. Це умовний аналітичний показник, розмір якого законодавчо не встановлюються.

Податкова декларація – це звітний документ, що самостійно подається платником податку до податкової інспекції. В податковій декларації зазначається за звітний податковий період розмір нарахованого податку, розмір доходів, розмір податкових пільг, а також інші дані, що стосуються нарахування платником конкретного податку, збору, або платежу.

Податковий період – це період за який у платника податку виникають податкові зобов'язання, тобто період, за результатами операцій в якому він повинен нарахувати суму податку, подати до податкової інспекції податкову декларацію та сплатити податок до бюджету.

1.3. Принципи податкового законодавства України

Податкове законодавство України ґрунтується на таких принципах (Рис 1.2):

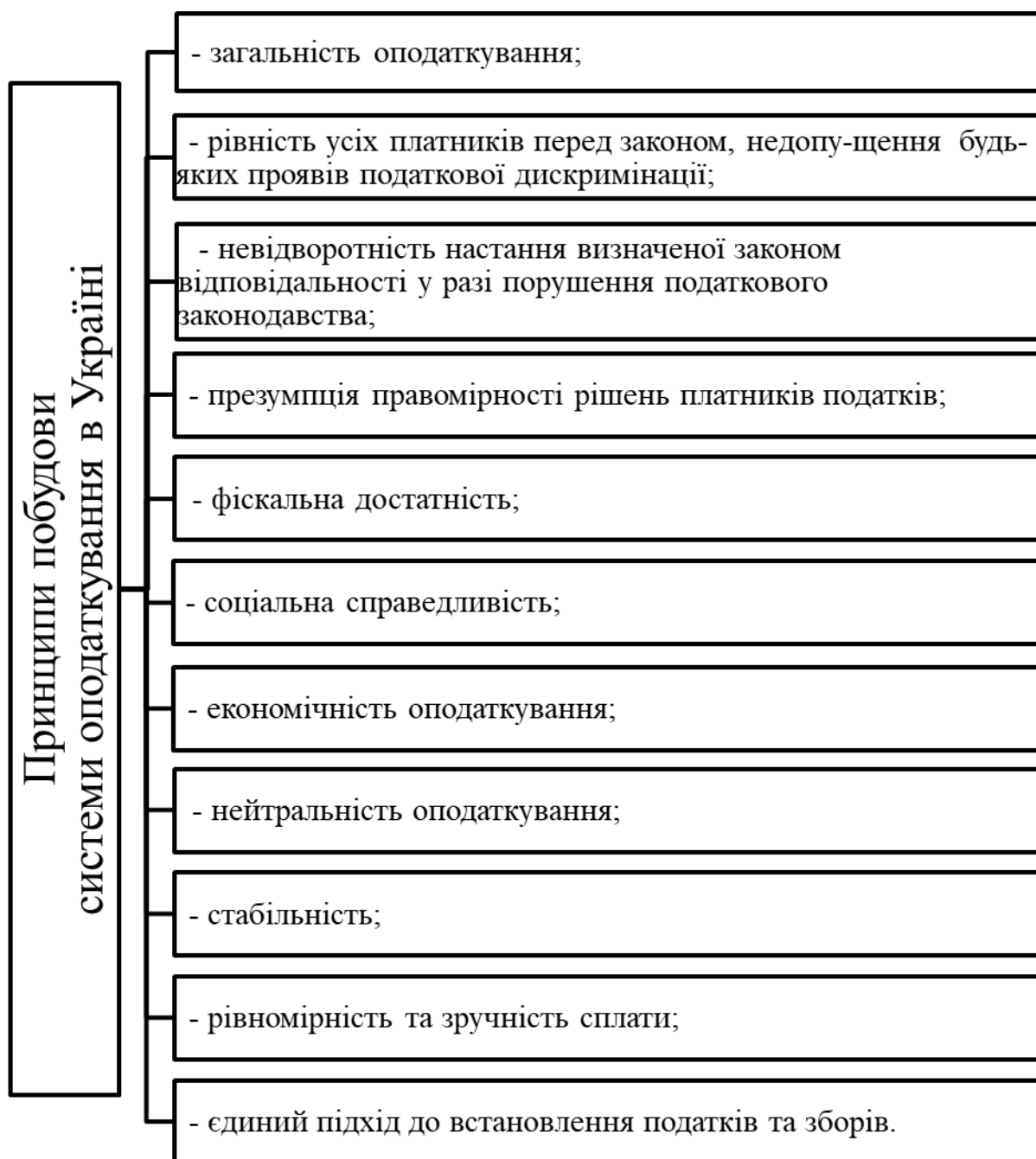

Рис. 1.2. Принципи побудови системи оподаткування в Україні

- загальність оподаткування – кожна особа зобов’язана сплачувати встановлені цим Кодексом, законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями цього Кодексу;

- рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації – забезпечення однакового

підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу;

- невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства;

- презумпція правомірності рішень платника податку в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу;

- фіскальна достатність – встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями;

- соціальна справедливість – установа податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків;

- економічність оподаткування – установа податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування;

- нейтральність оподаткування – установа податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків;

- стабільність – зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року;

- рівномірність та зручність сплати – установа строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності

їх сплати платниками;

- єдиний підхід до встановлення податків та зборів – визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку.

4. Класифікація податків, зборів та платежів податкового характеру

Основними підходами, за якими прийнято класифікувати податки, збори та податкові платежі, є класифікація їх за формою оподаткування, за суб'єктами оподаткування, за об'єктом оподаткування, залежно від рівня державних структур, що їх адмініструють та за періодичністю їх сплати (Рис. 1.3).

За формою оподаткування:	<ul style="list-style-type: none">• прями;• непрямі;
За суб'єктами оподаткування:	<ul style="list-style-type: none">• з фізичних осіб;• з юридичних осіб;• змішані;
За об'єктом оподаткування:	<ul style="list-style-type: none">• на споживання;• на доходи чи прибуток;• на майно;• ресурсні;
Залежно від рівня державних структур, що їх адмініструють:	<ul style="list-style-type: none">• загальнодержавні;• місцеві.
За періодичністю сплати:	<ul style="list-style-type: none">• регулярні;• одноразові.

Рис. 1.3. Класифікації податків та податкових платежів в Україні

За формою оподаткування всі податки поділяють на прями й непрямі.

Прямі податки встановлюються безпосередньо щодо платників і сплачуються за рахунок їхніх доходів, а сума податку напряму залежить від розмірів об'єкта оподаткування.

Непрямі податки встановлюються в цінах товарів та послуг і сплачуються за рахунок цінової надбавки, а їх розмір для окремого платника прямо не

залежить від його доходів, оскільки непрямі податки включаються в ціни товарів, то їх платить більше той, хто більше споживає, а не той, хто має вищі доходи.

За суб'єктами оподаткування прийнято виділяти податки, які сплачують фізичні особи, юридичні особи а також, так-звані змішані податки, які сплачують як фізичні, так і юридичні особи.

За об'єктом оподаткування податки поділяються на чотири групи: податки на доходи чи прибуток, податки на споживання, податки на майно і ресурсні податки.

Податки на доходи чи прибуток сплачуються за рахунок доходів фізичних та юридичних осіб (заробітної плати та інших доходів громадян або ж прибутку юридичних осіб).

Податки на споживання сплачуються не при отриманні доходів, а при їх використанні (витрачанні).

Податки на майно сплачуються за володіння чи користування рухомим, або нерухомим майном.

Ресурсні податки сплачуються за користування природними ресурсами.

Залежно від рівня державних структур, що адмініструють податки, вони поділяються на загальнодержавні та місцеві (Рис. 1.4).

Загальнодержавні податки встановлюються та сплачуються на всій території держави. До загальнодержавних належать такі податки та збори, що сплачуються в Україні:

- податок на прибуток підприємств;
- податок на доходи фізичних осіб;
- податок на додану вартість;
- акцизний податок;
- екологічний податок;
- рентна плата;
- МИТО.

Місцеві податки встановлюються органами місцевого самоврядування.

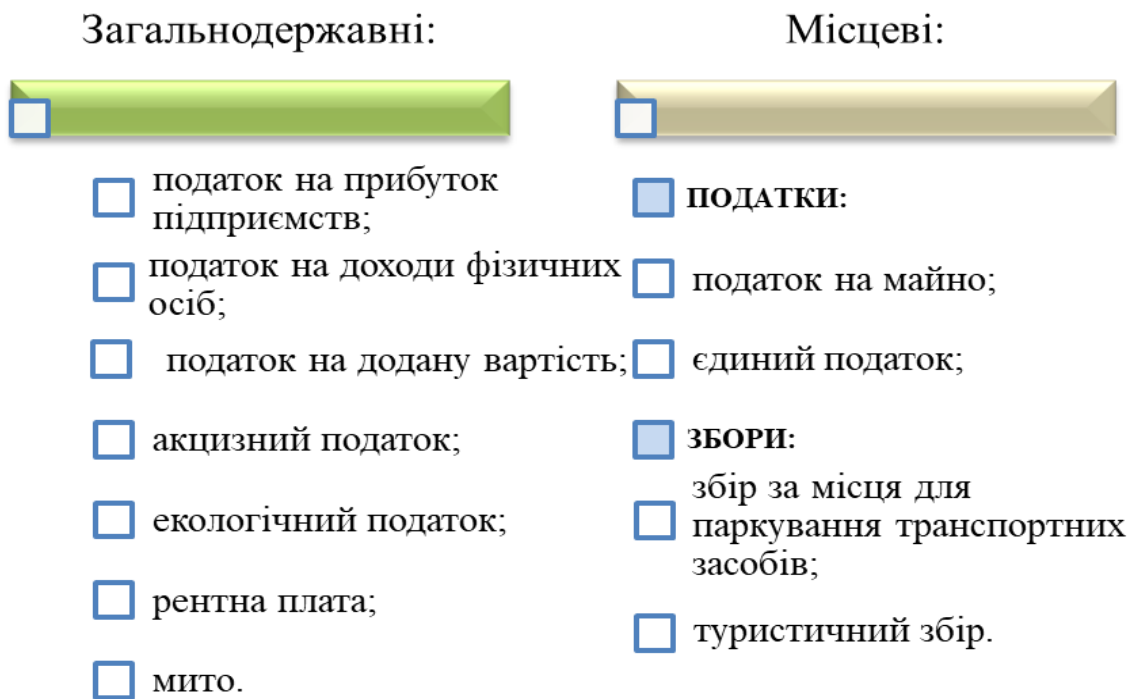

Рис. 1.4. Класифікація податків, зборів та податкових платежів в Україні залежно від рівня державних структур, що їх адмініструють

До місцевих податків належать такі податки, що сплачуються в Україні:

- податок на майно;
- єдиний податок.

До місцевих зборів в Україні належать такі податкові збори:

- збір за місця для паркування транспортних засобів;
- туристичний збір.

За періодичністю сплати всі податки, збори та податкові платежі поділяють на регулярні (які сплачуються платниками за кожний податковий період) та одноразові, які сплачуються одномоментно, у разі проведення якоїсь операції з об'єктом оподаткування, якщо Податковим кодексом України передбачено необхідність сплати податку в разі її проведення (наприклад, сплата державного мита у випадку продажу майна).

1.5. Основні податки в геодезії та землекористуванні, а також при транзакціях з нерухомим майном та його використанні.

До основних загальнодержавних податків, які нараховують і сплачують

суб'єкти геодезії та землекористування, а також суб'єкти, що використовують нерухоме майно та здійснюють ринкові транзакції з таким активами, належать:

- податок на прибуток підприємств;
- податок на доходи фізичних осіб;
- податок на додану вартість (Рис. 1.5).

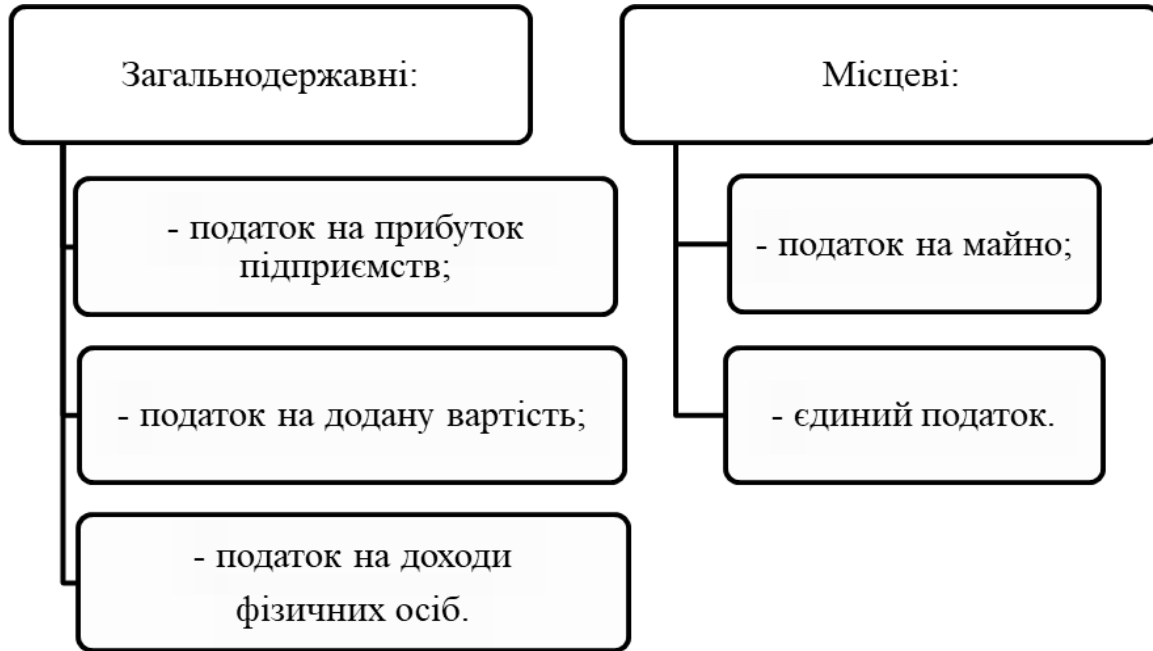

Рис. 1.5. Основні податки, що сплачуються в Україні в геодезії та землекористуванні, в транзакціях з земельними ресурсами, нерухомим майном та в процесі використання землі і нерухомості

До основних місцевих податків, які нараховують і сплачують суб'єкти геодезії та землекористування, а також суб'єкти, що використовують нерухоме майно та здійснюють ринкові транзакції з нерухомістю, належать:

- податок на майно;
- єдиний податок.

Також в Україні суб'єкти геодезії та землекористування, що використовують в своїй діяльності найману працю, нараховують і сплачують військовий збір та єдиний соціальний внесок.

Крім того, під час проведення операцій з купівлі-продажу земельних ресурсів та об'єктів нерухомості, сплачується державне мито.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення категорії «податкова система».
2. Назвіть і охарактеризуйте принципи побудови системи оподаткування в Україні.
3. Назвіть і охарактеризуйте види податків та податкових платежів за формою оподаткування.
4. Назвіть і охарактеризуйте види податків та податкових платежів за суб'єктами оподаткування.
5. Назвіть і охарактеризуйте види податків та податкових платежів за об'єктом оподаткування.
6. Назвіть і охарактеризуйте види податків та податкових платежів залежно від рівня державних структур, що їх адмініструють.
7. Назвіть і охарактеризуйте види податків та податкових платежів за періодичністю їх сплати.
8. Назвіть основні категорії системи оподаткування.
9. Що таке об'єкт оподаткування?
10. Дайте визначення і охарактеризуйте види суб'єктів оподаткування.
11. Чим займаються податкові агенти?
12. Що таке джерело податку?
13. Що таке одиниця оподаткування?
14. Що таке податкова ставка? Чим вона відрізняється від податкової квоти?
15. Що таке податкова декларація?
16. Чим відрізняється податковий період від граничних термінів подання податкової декларації та сплати податку?
17. Які Ви знаєте податкові ставки і підходи до їх встановлення?
18. Назвіть основні податки, що сплачуються в Україні в геодезії та землекористуванні, в транзакціях з земельними ресурсами, нерухомим майном та під час використання землі і об'єктів нерухомості.

Тема 2. Особливості обчислення і сплати податку на прибуток підприємств

Суб'єкти геодезично-землевпорядної діяльності на загальній системі оподаткування, обліку та звітності, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками податку на прибуток підприємств. Варто відмітити, що платниками цього податку є всі юридичні особи на загальній системі оподаткування (Рис. 2.1).

Платники податку:	<ul style="list-style-type: none">• юридичні особи на загальній системі оподаткування;
Об'єкт оподаткування:	<ul style="list-style-type: none">• обсяги реалізації товарів, робіт та послуг;
Податковий період:	<ul style="list-style-type: none">• календарний рік.
Термін подачі декларації:	<ul style="list-style-type: none">• до 60 календарних днів, наступних за звітним (податковим) роком;
Термін сплати податку:	<ul style="list-style-type: none">• до 70 календарних днів, наступних за звітним роком;
Податок, що підлягає сплаті, зменшується:	<ul style="list-style-type: none">• на суму нарахованого та сплаченого податку на майно (в частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки).

Рис. 2.1. Особливості механізму обчислення і сплати в Україні податку на прибуток підприємств

Об'єктом оподаткування з податку на прибуток підприємств є обсяги реалізації товарів, робіт та послуг.

Ставки податку (Рис. 2.2):

- для суб'єктів, що займаються більшістю видів діяльності (в. тому числі геодезією та землевпорядкуванням) – 18 %;

- 18 % - для суб'єктів, що займаються більшістю видів діяльності (в. т.ч. геодезією та землепорядкуванням);

- 3 % - для суб'єктів страхової діяльності юридичних осіб - резидентів;

- 0 % - за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорів страхування додаткової пенсії;

- 30 % - від доходу, отриманого від діяльності з випуску та проведення лотерей, азартних ігор з використанням гральних автоматів;

- 18 % - від доходу, отриманого від букмекерської діяльності, азартних ігор (у тому числі казино), крім доходу, отриманого від азартних ігор з використанням гральних автоматів, зменшеного на суму виплачених виплат гравцю.

Рис. 2.2. Ставки податку на прибуток підприємств

- для суб'єктів страхової діяльності юридичних осіб резидентів – 3 %; (0 % за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорів страхування додаткової пенсії);

- 30 % з доходу, отриманого від діяльності з випуску та проведення лотерей, азартних ігор з використанням гральних автоматів;

18 % - з доходу, отриманого від букмекерської діяльності та азартних ігор.

База оподаткування з податку на прибуток обчислюється як прибуток із джерелом походження з України та за її межами, що визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності

підприємства, відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на податкові різниці. Податкові різниці – це зменшення, або збільшення прибутку до оподаткування, у випадках, визначених вимогами Податкового кодексу України.

Зокрема, фінансовий результат до оподаткування збільшується (Рис. 2.3):

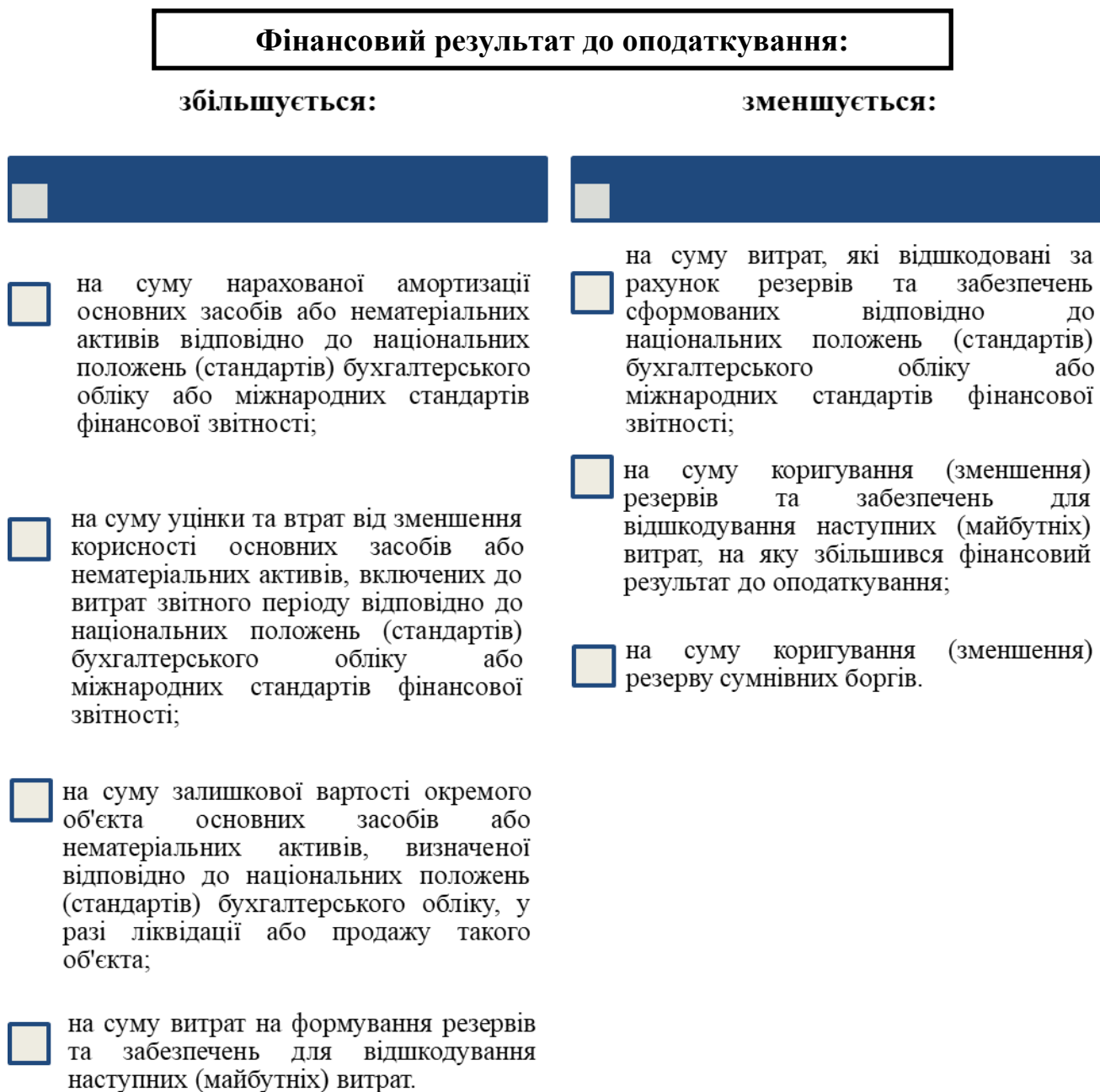

Рис. 2.3. Коригування фінансового результату до оподаткування (з податку на прибуток підприємств)

- на суму нарахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського

обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

- на суму уцінки та втрат від зменшення корисності основних засобів або нематеріальних активів, включених до витрат звітного періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

- на суму залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів або нематеріальних активів, визначеної відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта;

- на суму витрат на формування резервів та забезпечень для відшкодування наступних (майбутніх) витрат.

Крім того, фінансовий результат до оподаткування зменшується:

- на суму витрат, які відшкодовані за рахунок резервів та забезпечень сформованих відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

- на суму коригування (зменшення) резервів та забезпечень для відшкодування наступних (майбутніх) витрат, на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування;

- на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів.

Крім того, фінансовий результат до оподаткування коригується на суму різниць, що виникають при здійсненні фінансових операцій.

Дату формування доходу від продажу товарів для цілей оподаткування податком на прибуток підприємств становить дата переходу покупцеві права власності на такі товари. Дата збільшення доходів від виконання робіт та надання послуг з метою їх оподаткування – дата складання акта виконаних робіт та надання послуг, який підтверджує факт настання цієї події.

Декларація з податку на прибуток подається до податкової інспекції в термін до 60 календарних днів, наступних за звітним роком, податок сплачується в термін до 70 календарних днів, наступних за звітним роком.

Податковим періодом з податку на прибуток є рік. При цьому виробники

сільськогосподарської продукції можуть обрати річний податковий (звітний) період, який починається з 1 липня поточного звітного року і закінчується 30 червня наступного звітного року. Не дивлячись на те, що річна сума податку на прибуток сплачується у визначений Податковим кодексом термін, частина податку (1/12 від річної суми податку за попередній рік сплачується авансовими платежами щомісяця).

Податок, що підлягає сплаті до бюджету платником податку, зменшується на суму нарахованого та сплаченого податку на майно (в частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки).

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте податок на прибуток підприємств за формою оподаткування, за суб'єктами оподаткування, за об'єктом оподаткування, залежно від рівня державних структур, що його адмініструють, та за періодичністю сплати цієї податкової форми.
2. Які суб'єкти бізнесу, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками податку на прибуток підприємств?
3. Що є об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств?
4. Назвіть податковий період з податку на прибуток підприємств.
5. Назвіть граничний термін подачі декларації з податку на прибуток підприємств.
6. Назвіть граничний термін сплати до бюджету податку на прибуток підприємств.
7. На суму якого податку, сплаченого за податковий період, зменшується сума податку на прибуток, що підлягає сплаті?
8. Назвіть ставки податку на прибуток підприємств та розкажіть, в якому випадку кожна з них застосовується?
9. Що таке коригування фінансового результату до оподаткування з податку на прибуток підприємств?
10. Які чинники зумовлюють збільшення фінансового результату з податку на прибуток підприємств до оподаткування?
11. Які чинники зумовлюють зменшення фінансового результату з податку на прибуток підприємств до оподаткування?

Тема 3. Податок на доходи фізичних осіб

У разі, якщо суб'єкти, що займаються геодезично-землевпорядною діяльністю, використовують найману працю, вони нараховують, утримують з доходів найманих працівників та перераховують до бюджетів податок на доходи фізичних осіб (Рис. 3.1).

Платниками податку на доходи фізичних осіб є фізичні особи (як резиденти так і нерезиденти), а також податкові агенти (роботодавці), які зобов'язані нарахувати цей податок, утримати суму податку з доходів найманих осіб та перерахувати суму податку до бюджету.

Об'єктом оподаткування є заробітна плата та інші доходи фізичних осіб. Відповідальними за нарахування і сплату податку є податкові агенти, якими виступають роботодавці. Податок сплачується до бюджету під час виплати доходу. У разі виплати доходів готівкою з каси чи в негрошовій формі податок сплачується на наступний банківський день після такої виплати.

При оподаткуванні доходів у вигляді оплати праці, від нарахованої заробітної плати віднімаються суми єдиного соціального внеску, що справляються за рахунок доходів найманого працівника, та сума податкової соціальної пільги за її наявності.

Податкова соціальна пільга – це частина доходів найманого працівника, звільнена від оподаткування. Право на податкову соціальну пільгу має найманий працівник, у разі, якщо розмір його заробітної плати не перевищує місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи станом на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 грн (станом на 1 січня 2022 р. така величина складає 3470 грн. (2481 грн (місячний прожитковий мінімум для працездатних громадян станом на 1 січня 2022 р.) * 140 %)). Розмір податкової соціальної пільги – 50 % прожиткового мінімуму станом на 1 січня звітного року (в 2022 р. складає 1240,50 грн. (2481 грн * 50 %)).

Платники:

- фізичні особи (резиденти та нерезиденти), а також податкові агенти, що або є роботодавцями, або ж виплачують фізичним особам доходи на умовах, визначених договорами.

Об'єкт справляння:

- заробітна плата, та інші доходи фізичних осіб.

База справляння:

- різниця між нарахованою фізичній особі заробітною платою (або виплаченого доходу) та сумами податкових соціальних пільг і податкових знижок за їх наявності.

Ставки податку встановлені у відсотках від бази справляння у таких розмірах:

- з доходів у формі заробітної плати та більшості інших видів доходів – 18 %;
- для окремих видів доходів – свої ставки (18 % - для більшості пасивних доходів, 5 % - для доходів у вигляді дивідендів з акцій, нарахованих резидентами - платниками податку на прибуток підприємств тощо).

Порядок обчислення і сплати:

- відповідальними за нарахування і сплату податку на доходи фізичних осіб є податкові агенти, тобто в більшості випадків – роботодавці;
- податок сплачується до бюджету під час виплати оподатковуваного доходу (у разі виплати доходів готівкою з каси чи в негрошовій формі – податок сплачується на наступний банківський день після такої виплати);
- право на податкову соціальну пільгу має кожен громадянин, що є найманою особою, якщо розмір його заробітної плати не перевищує розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, індексованого на 140% та округленого до найближчих 10 грн, при цьому окремі категорії працездатних громадян мають право на підвищений розмір податкової соціальної пільги (в розмірі 150 та 200 % від її розміру для працездатних громадян);
- всі фізичні особи – резиденти мають право на податкову знижку, на яку можуть зменшити розмір свого річного оподатковуваного доходу, але для цього необхідно зберігати документи, що засвідчують витрати, вести облік доходів і витрат в книзі встановленої форми та подати декларацію до податкової інспекції;
- до податкової знижки платник податку має право віднести пожертвування та благодійні внески неприбутковим організаціям, плату за навчання себе самого, або члена сім'ї першого ступеня спорідненості, який не одержує заробітної плати (в розмірі не більше прожиткового мінімуму за кожен місяць навчання протягом року), частину витрат на оплату лікування, на оплату відсотків за іпотечними житловими кредитами, витрати на сплату страхових платежів та пенсійних внесків;
- декларація подається до податкової інспекції за рік та не пізніше 1 травня року, що настає за звітним;
- граничний термін сплати податку (за результатами декларування) – протягом 10 календарних днів після встановленого терміну подання річної декларації.

Рис. 3.1. Основні особливості сучасного механізму обчислення і сплати в Україні податку на доходи фізичних осіб

При цьому, окремі категорії працездатних громадян мають право на підвищений розмір податкової соціальної пільги (Рис. 3.2).

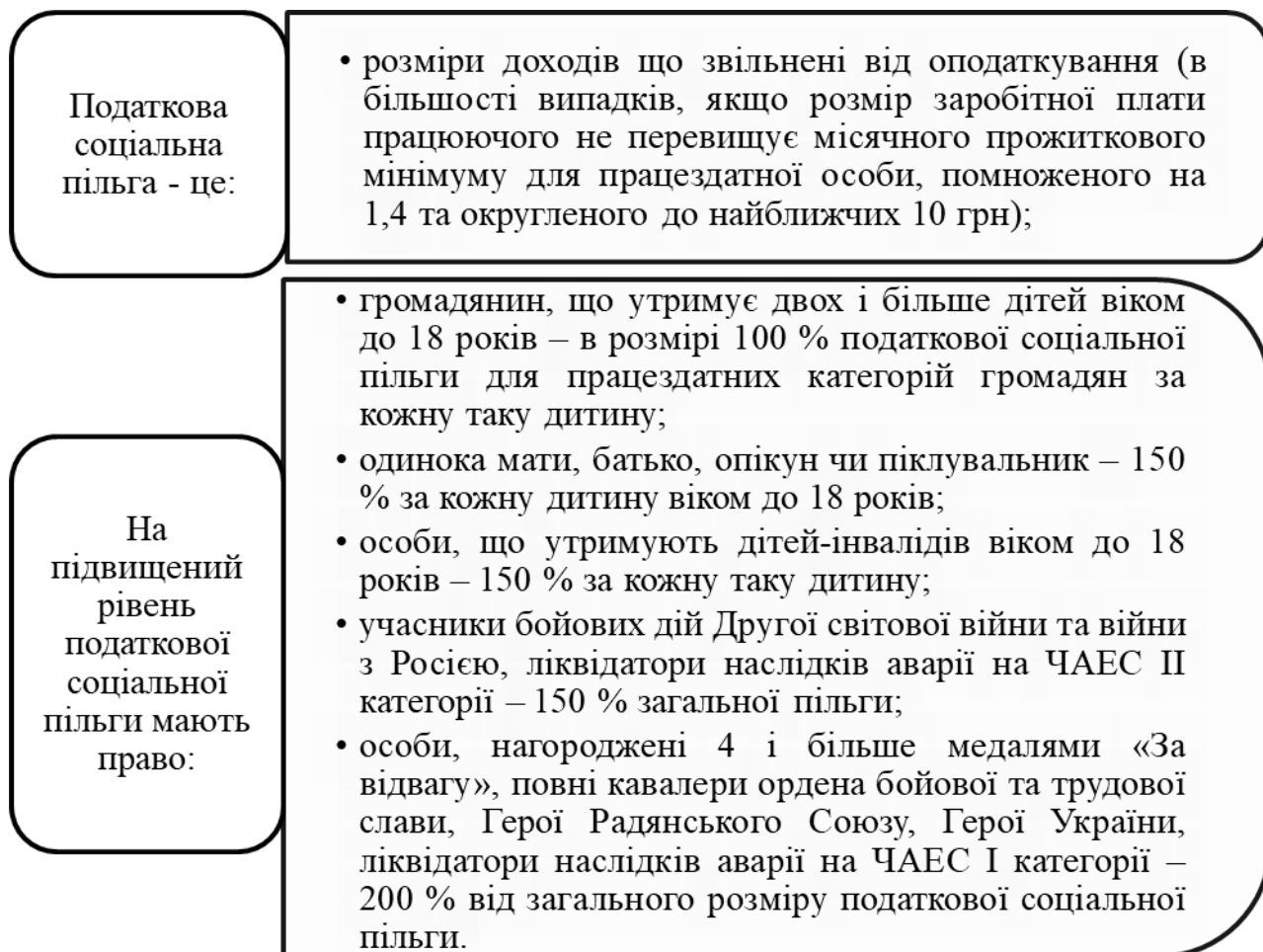

Рис. 3.2. Податкова соціальна пільга

Зокрема, громадянин, що утримує двох і більше дітей віком до 18 років має право на податкову соціальну пільгу в розмірі 100 % її звичайного розміру для працездатних категорій громадян за кожну таку дитину; одинока мати, батько, опікун чи піклувальник – на 150 % звичайного розміру податкової соціальної пільги для працездатних категорій громадян за кожну дитину віком до 18 років; особи, що утримують дітей-інвалідів віком до 18 років – на 150 % звичайного розміру податкової соціальної пільги для працездатних категорій громадян за кожну таку дитину, учасники бойових дій Другої світової війни та війни з Росією, ліквідатори наслідків аварії на ЧАЕС II категорії – на 150 % звичайного розміру податкової соціальної пільги для працездатних категорій громадян, особи нагороджені 4 і більше медалями «За відвагу», повні кавалери ордена бойової та трудової слави, Герої Радянського Союзу, Герої України, ліквідатори наслідків аварії на ЧАЕС I категорії – на 200 % звичайного розміру

податкової соціальної пільги для працездатних категорій громадян.

Ставка податку в більшості випадків становить 18 %.

Проте для окремих видів доходів визначені спеціальні ставки (зокрема, 18 % – для пасивних доходів, у тому числі нарахованих у вигляді дивідендів за акціями та інвестиційними сертифікатами, що виплачуються інститутами спільного інвестування, 5 % – для доходів у вигляді дивідендів за акціями та корпоративними правами, нарахованими резидентами - платниками податку на прибуток підприємств).

Мають деякі особливості оподаткування доходу від операцій із нерухомим та рухомим майном.

Зокрема, не оподатковується дохід від однократного продажу (обміну чи іншого відчуження) протягом року житлового будинку, квартири або їх частини, за умови, якщо об'єкт нерухомості перебуває у власності фізичної особи понад три роки. В усіх інших випадках доходи від продажу об'єкта нерухомості оподатковуються за ставкою 18 %.

При цьому доходи від продажу об'єкта нерухомості визначаються, виходячи з ціни продажу, але не можуть бути меншими від його експертної грошової оцінки.

Доходи від продажу рухомого майна (автомобілів, мотоциклів, моторолерів тощо) не частіше одного разу на рік оподатковуються за ставкою 5 %. У разі продажу рухомого майна нерезидентами застосовується ставка податку у розмірі 18 %.

При цьому базою оподаткування є доходи від продажу рухомого майна, що визначаються, виходячи з ціни продажу, але не можуть бути меншими від його експертної грошової оцінки та нижчими від 25 % вартості такого ж самого нового об'єкта рухомого майна.

До загального оподаткованого доходу платника податку включаються також суми пенсій, отримуваних платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету, якщо їх розмір перевищує три розміри мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня відповідного

року – у частині такого перевищення, а також пенсій з іноземних джерел, якщо, згідно з міжнародними договорами, такі пенсії не оподатковуються в країні їх виплати.

Ставка податку з доходів, отриманих у формі таких пенсій становить 15 %, якщо база оподаткування для місячного оподаткованого доходу перевищує три розміри мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року.

Податок на доходи фізичних осіб сплачується із таких видів спадщини: кошти, рухоме та нерухоме майно. При цьому, Податковим кодексом України передбачено, що ставка податку залежить від ступеня родинності одержувача зі спадкодавцем та виду одержуваної спадщини (Рис. 3.3).

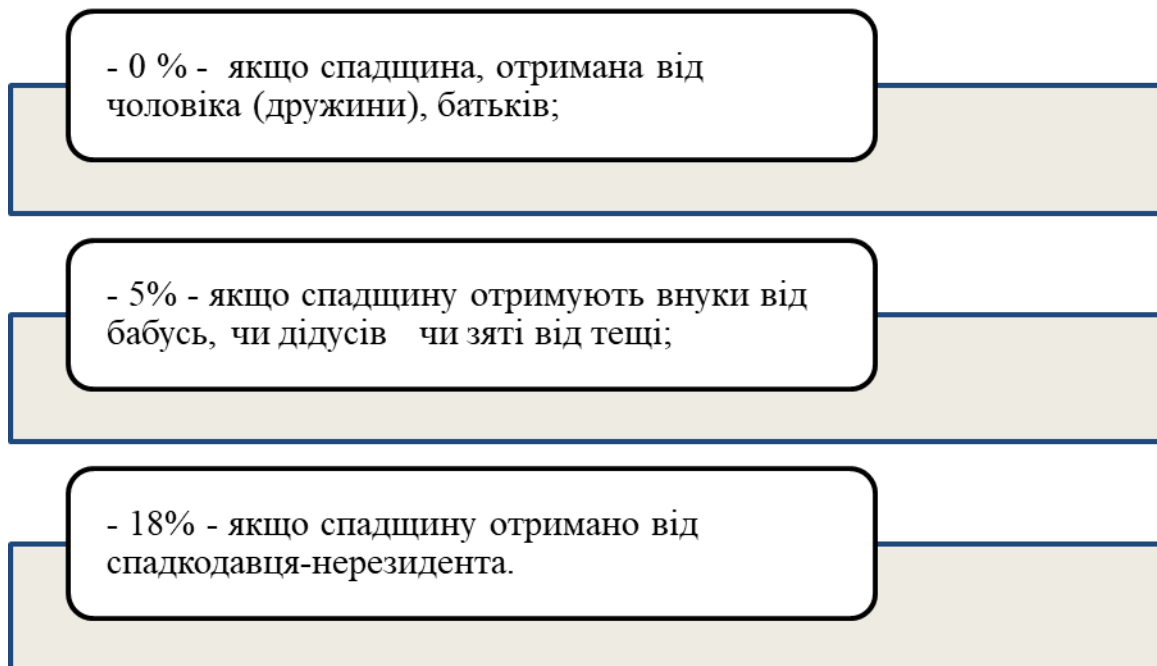

Рис. 3.3. Ставки податку на доходи фізичних осіб з основних видів доходів, отриманих у формі спадщини

Зокрема, за ставкою 0 % оподатковуються основні види спадщини, отримані від чоловіка (дружини), батьків. Якщо спадщину отримують внуки чи зяті від тещі, то ставка податку становить 5 %.

В разі, якщо спадщину отримано від спадкодавця-нерезидента, то застосовують ставку податку на доходи фізичних осіб у розмірі 18 %.

Дивіденди оподатковують за ставками (Рис. 3.4):

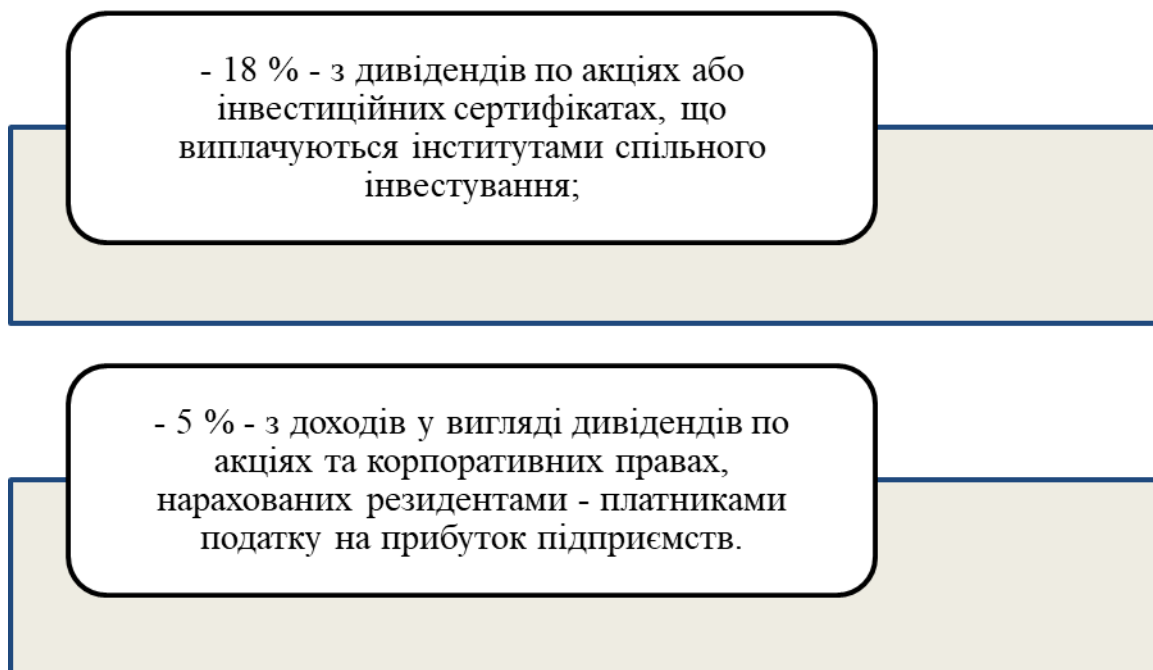

Рис. 3.4. Ставки податку на доходи фізичних осіб з основних видів доходів, отриманих у формі дивідендів

- 18 % - для дивідендів за акціями або інвестиційними сертифікатами, що виплачуються інститутами спільного інвестування;

- 5 % - для доходів у вигляді дивідендів за акціями та корпоративними правами, нарахованих резидентами – платниками податку на прибуток підприємств.

Доходи у формі виграшів чи призів (крім виграшів у лотерею). оподатковують за ставкою 18 %.

Доходи, отримані у вигляді державних премій України або стипендій України, призначених відповідним законом, постановами Верховної Ради України, указами Президента України, винагород спортсменам - чемпіонам України, призерам спортивних змагань міжнародного рівня, у тому числі спортсменам-інвалідам, а також вартість державних нагород чи винагород від імені України, крім тих, що виплачуються коштами чи іншим майном, сума Нобелівської та Абелівської премій не оподатковуються.

Всі фізичні особи – резиденти мають право на податкову знижку (Рис. 3.5). За своєю суттю – це неоподатковувана частина доходів громадян. До податкової знижки платник податку має право віднести пожертвування та

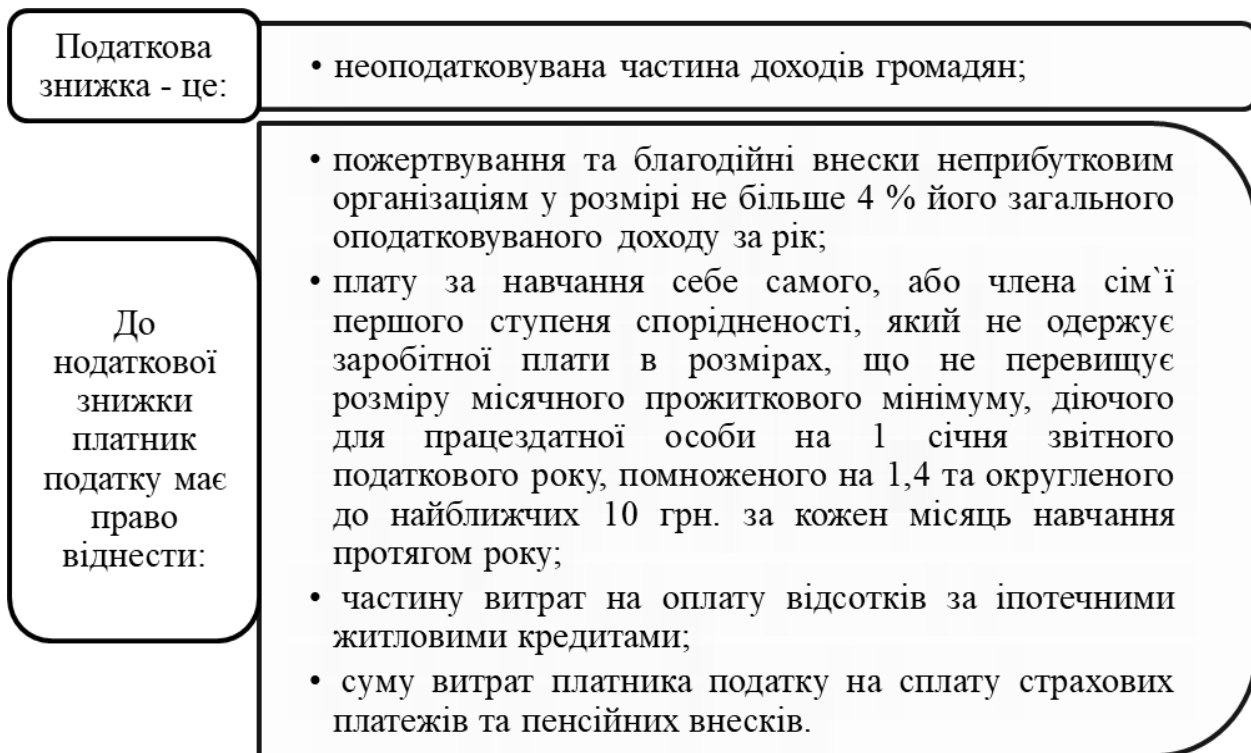

Рис. 3.5. Податкова знижка

благодійні внески неприбутковим організаціям у розмірі не більше 4 % його загального оподаткованого доходу за рік, а також плату за навчання себе самого, або члена сім'ї першого ступеня спорідненості, який не одержує заробітної плати в розмірах, що не перевищують розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи станом на 1 січня звітного року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 грн за кожен місяць навчання протягом року, частину витрат на оплату відсотків за іпотечними житловими кредитами, суму витрат платника податку на сплату страхових платежів та пенсійних внесків. Поряд із цим, для практичної реалізації свого права на податкову знижку платник податку на доходи фізичних осіб повинен подати до податкової інспекції декларацію про доходи та майновий стан фізичної особи, а також збирати розрахункові документи і вести облік доходів та витрат у книзі обліку доходів і витрат фізичної особи.

Термін подачі декларації про майновий стан та доходи фізичних осіб – до 1 травня року, що настає за звітним. Граничний термін сплати податку на доходи фізичних осіб – протягом 10 календарних днів після настання граничного терміну подання річної декларації фізичної особи.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте податок на доходи фізичних осіб за формою оподаткування, за суб'єктами оподаткування, за об'єктом оподаткування, залежно від рівня державних структур, що його адмініструють, та за періодичністю сплати цієї податкової форми.
2. Які суб'єкти бізнесу, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками податку на доходи фізичних осіб?
3. Що є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб?
4. Назвіть податковий період з податку на доходи фізичних осіб.
5. Назвіть граничний термін подачі декларації з податку на доходи фізичних осіб.
6. Назвіть граничний термін сплати до бюджету податку на доходи фізичних осіб.
7. Які Ви знаєте ставки податку на доходи фізичних осіб, і в якому випадку кожна з них застосовується?
8. Що таке податкова знижка, та який порядок реалізації права на неї?
9. Що таке податкова соціальна пільга, та хто має право на неї?
10. В яких випадках громадяни мають право на підвищений розмір податкової соціальної пільги?
11. Назвіть суб'єктів, що можуть бути податковими агентами з податку на доходи фізичних осіб.

Тема 4. Екологічний податок

Екологічний податок сплачують підприємства, установи, організації та громадяни за викиди в атмосферу забруднюючих речовин стаціонарними і пересувними джерелами забруднення; скиди забруднюючих речовин у водні ресурси і підземні горизонти; розміщення відходів у навколишньому природному середовищі (Рис. 4.1).

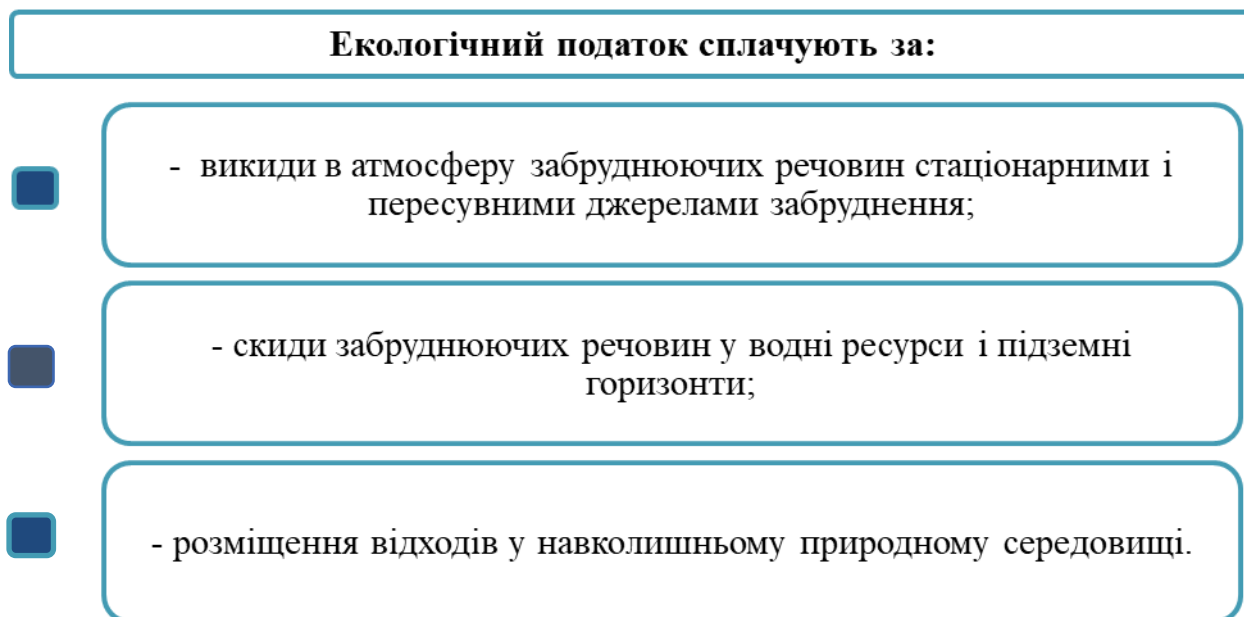

Рис. 4.1. Випадки, коли нараховується і сплачується екологічний податок

Не є платниками податку за розміщення відходів особи, що мають ліцензії на збирання і заготівлю відходів як вторинної сировини та здійснюють цю діяльність на власній території і надають послуги в цій сфері.

Об'єктами обчислення податку є:

- обсяги забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря або скидаються безпосередньо у водний об'єкт, та обсяги відходів, що розміщуються у спеціально відведених для цього об'єктах, — для стаціонарних джерел забруднення;

- обсяги фактично спожитих видів пального, завдяки використанню якого утворюються забруднюючі речовини, — для пересувних джерел забруднення (Рис. 4.2).

- обсяги забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря або скидаються безпосередньо у водний об'єкт, та обсяги відходів, що розміщуються у спеціально відведених для цього об'єктах - для **стаціонарних джерел забруднення;**

- обсяги фактично спожитих видів пального, завдяки використанню якого утворюються забруднюючі речовини - для **пересувних джерел забруднення.**

Рис. 4.2. Об'єкти обчислення екологічного податку

Ставки податку для стаціонарних джерел забруднення встановлено залежно від класу небезпечності забруднюючих речовин (4 класи) та є понижені ставки податку для забруднюючих речовин, що вважаються орієнтовно безпечними.

Ставки податку для пересувних джерел забруднення встановлено залежно від видів палива (бензин, дизпаливо, гас, авіаційний бензин, стиснений природний газ тощо).

Ставки податку за скиди забруднюючих речовин у водні ресурси встановлені за тону скидів залежно від концентрації у них забруднюючих речовин. При цьому ставка податку за скиди забруднюючих речовин у ставки та озера збільшена в півтора рази порівняно з іншими об'єктами забруднення.

Ставки податку за розміщення відходів у навколишньому середовищі встановлені за одиницю відходів та за тону відходів і залежать від класу небезпечності зазначених відходів.

За розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів, ставки податку збільшуються у 3 рази (Рис. 4.3).

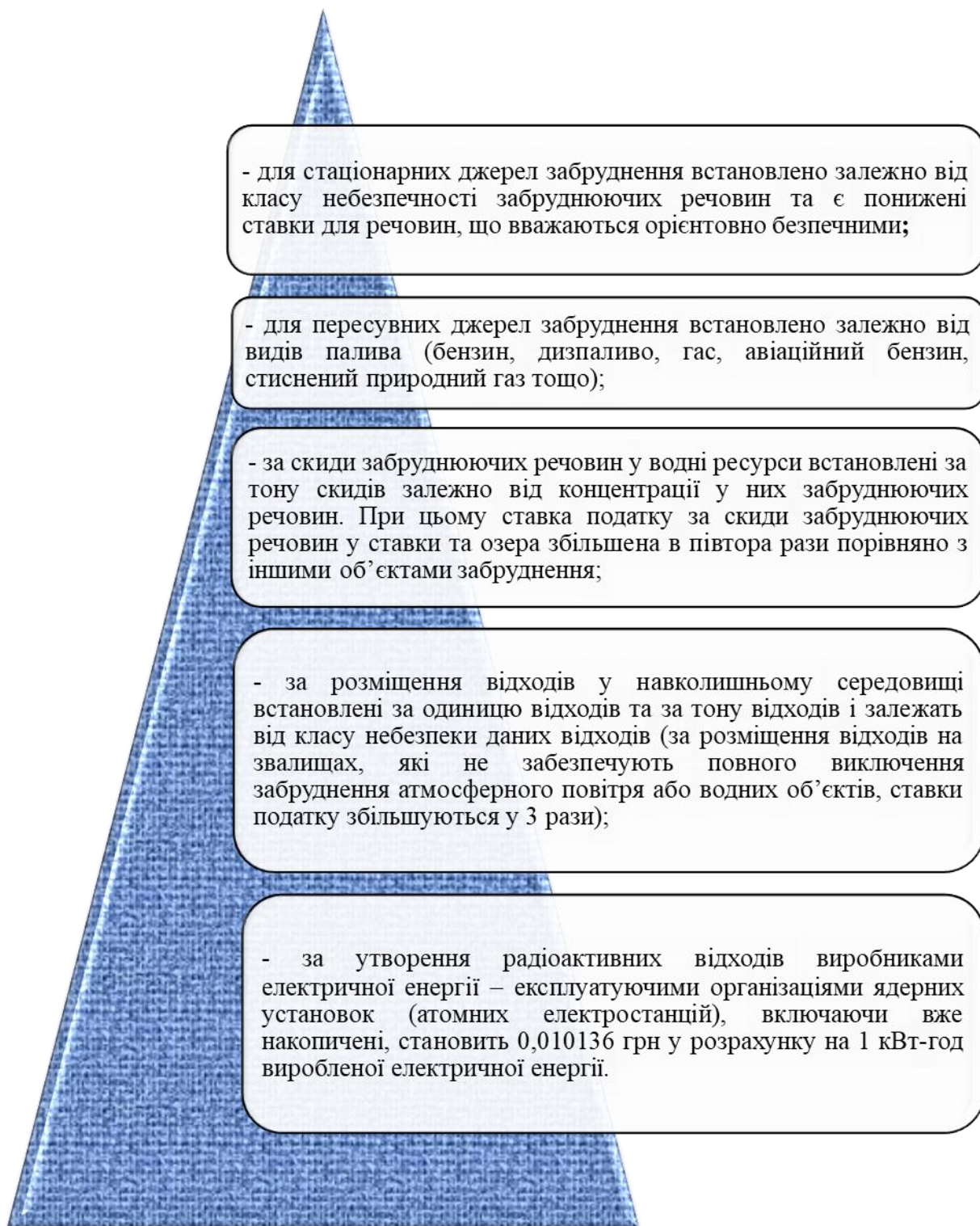

Рис. 4.3. Ставки екологічного податку в Україні

Ставка податку за утворення радіоактивних відходів виробниками електричної енергії – експлуатуючими організаціями атомних електростанцій, включаючи вже накопичені, становить 0,010136 грн за 1 кВт-год виробленої електричної енергії.

Ліміти викидів і скидів забруднюючих речовин та розміщення відходів

визначаються на підставі затверджених проєктів нормативів гранично допустимих викидів. Ліміти встановлюються за класами токсичності речовин і розраховуються в тоннах на рік.

Щорічні ліміти скидів у водні об'єкти загальнодержавного значення визначаються дозволами на спеціальне водокористування, які видають органи Мінекобезпеки України. Ліміти скидів щодо об'єктів місцевого значення визначаються у дозволах на спеціальне водокористування, які видаються місцевими державними адміністраціями.

Суми податку обчислюються платниками самостійно щоквартально нарастаючим підсумком з початку року як добуток затверджених лімітів, фактичних обсягів викидів, ставок податку та коригувальних коефіцієнтів, що враховують територіальні екологічні особливості. Загальна сума податку визначається як сума в межах ліміту і за понадлімітні викиди (за понадлімітні викиди і скиди забруднюючих речовин передбачено застосування 10-кратних ставок екологічного податку) (Рис. 4.4).

- суми податку обчислюються платниками самостійно щоквартально нарастаючим підсумком з початку року як добуток затверджених лімітів, фактичних обсягів викидів, нормативів податку, коригувальних коефіцієнтів, що враховують територіальні екологічні особливості, при цьому загальна сума податку визначається як сума в межах ліміту і за понадлімітні викиди (за понадлімітні викиди і скиди забруднюючих речовин передбачено застосування 10-кратних ставок екологічного податку);

- податок сплачується юридичними особами поквартально протягом 50 календарних днів, що наступають за звітним кварталом, розрахунки податку подаються до ДПІ за місцем розміщення відходів чи скидів забруднюючих речовин в термін до 40 календарних днів, наступних за звітним кварталом.

Рис. 4.4. Особливості обчислення, подання звітності та сплати екологічного податку

Екологічний податок сплачується юридичними особами поквартально протягом 50 календарних днів, що наступають за звітним кварталом,

розрахунки податку подаються до податкової інспекції за місцем розміщення відходів чи скидів забруднюючих речовин в термін, що не перевищує 40 календарних днів, наступних за звітним кварталом.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте екологічний податок за формою оподаткування, за суб'єктами оподаткування, за об'єктом оподаткування, залежно від рівня державних структур, що його адмініструють, та за періодичністю сплати цієї податкової форми.
2. Які суб'єкти бізнесу, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками екологічного податку?
3. Що є об'єктом оподаткування екологічним податком?
4. Назвіть податковий період з екологічного податку.
5. Назвіть граничний термін подачі податкової звітності з екологічного податку.
6. Назвіть граничний термін сплати до бюджету екологічного податку.
7. Які Ви знаєте ставки екологічного податку, і в якому випадку кожна з них застосовується?
8. Як Ви вважаєте, на які цілі використовують мобілізовані суми екологічного податку?

Тема 5. Рентна плата

5.1. Рентна плата та її види.

5.2. Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин.

5.3. Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

5.4. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України.

5.5. Рентна плата за спеціальне використання води.

5.6. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

5.7. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.

5.1. Рентна плата та її види

Землевласники та землекористувачі можуть бути платниками рентної плати.

Рентна плата – це особлива податкова форма, що сплачується як власниками, так і користувачами окремих, за своєю сутністю, обмежених, не всім доступних ресурсів (природних та інших видів), які в результаті цільового використання таких активів отримують рентні доходи.

Цей податок в Україні складається з (Рис. 5.1):

- рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин;
- рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин;
- рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України;
- рентної плати за спеціальне використання води;

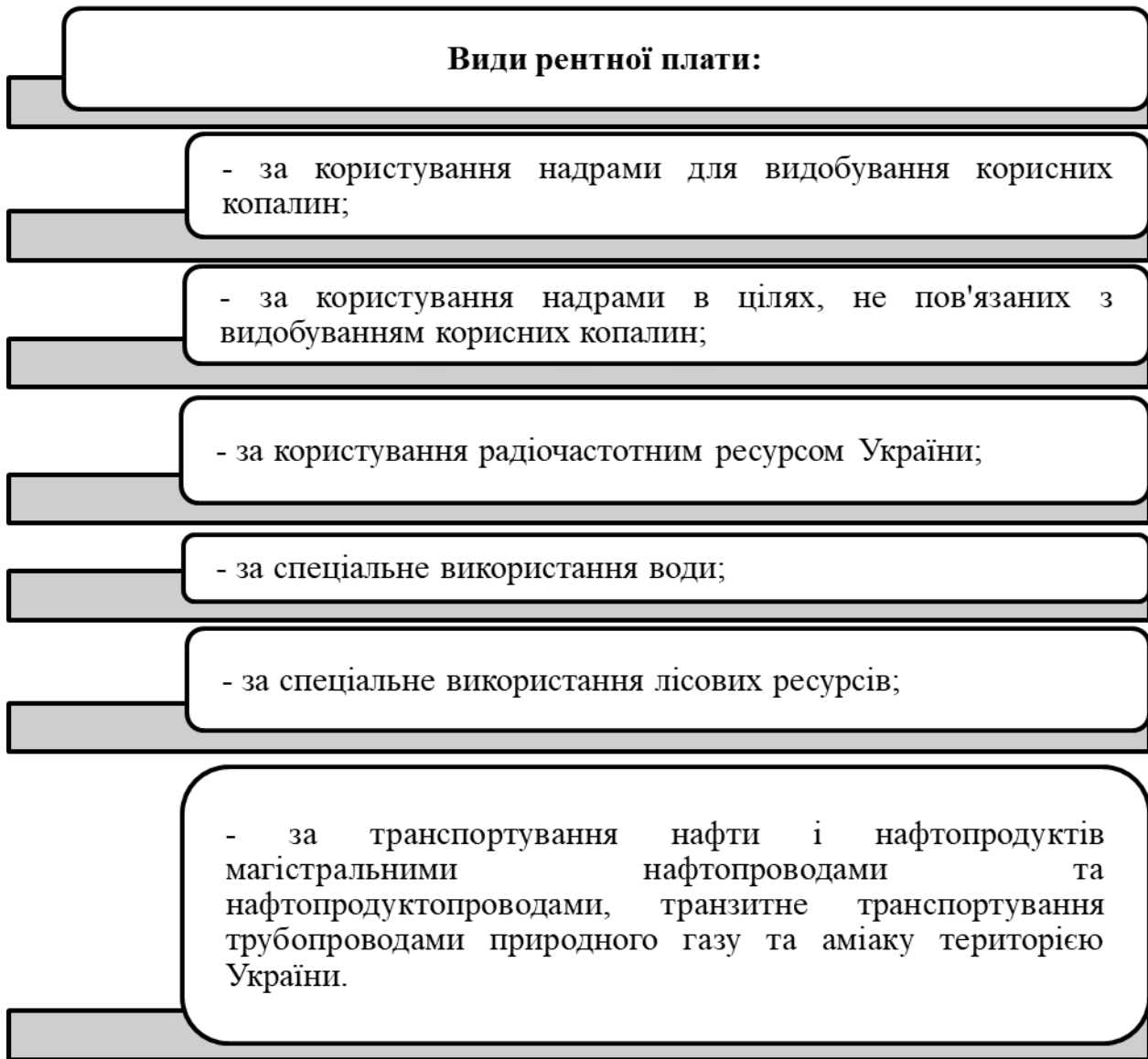

Рис. 5.1. Види рентної плати

- рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів;
- рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.

5.2. Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин

Платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин є видобувачі корисних копалин (нафти, природного газу,

кам'яного і бурого вугілля, залізної руди, кам'яної солі, тощо) (Рис. 5.2).

Платники:
<ul style="list-style-type: none">• видобувачі корисних копалин (нафти, природного газу, кам'яного і бурого вугілля, залізної руди, кухонної кам'яної солі тощо).
Об'єкт справляння:
<ul style="list-style-type: none">• обсяги видобутих корисних копалин, обсяги їх фактичних втрат у надрах, а також обсяги корисних копалин, видобутих із відходів гірновидобувного виробництва.
Ставки плати встановлені:
<ul style="list-style-type: none">• в національній валюті з одиниці виміру обсягу добутої мінеральної сировини (1 т, 1 м³), а в окремих випадках у процентах до вартості видобутих корисних копалин.
Особливості обчислення і сплати:
<ul style="list-style-type: none">• розрахунок суми плати подається до податкової інспекції як за місцем реєстрації, так і за місцем видобутку корисних копалин поквартально;• платники рентної плати сплачують авансові внески з рентної плати у податковому (звітному) періоді до 30 числа кожного місяця (у лютому - до 28 або 29 числа), при цьому розмір таких авансових внесків складається з однієї третини суми податкових зобов'язань з рентної плати, визначеної у податковій декларації за попередній податковий (звітний) період;• сума податкових зобов'язань з рентної плати, визначена у податковій декларації за податковий (звітний) період, сплачується платником до бюджету протягом 50 календарних днів після закінчення звітного податкового періоду з урахуванням фактично сплачених авансових внесків;• у разі якщо місце обліку платника рентної плати не збігається з місцезнаходженням ділянки надр, платник рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин подає за місцем податкової реєстрації платника або уповноваженої особи копію податкової декларації та копію платіжного документа про сплату податкових зобов'язань з рентної плати.

Рис. 5.2. Основні особливості сучасного механізму обчислення і сплати рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин

Об'єкти оподаткування – це обсяги видобутих корисних копалин, обсяги їх фактичних втрат у надрах, а також обсяги корисних копалин, видобутих із відходів гірничовидобувного виробництва.

Ставки плати встановлені в переважній більшості випадків в національній валюті з одиниці виміру обсягу видобутої мінеральної сировини (1 т, 1 м³). Поряд з цим, в окремих випадках встановлені відсоткові ставки платежу, якщо базою його справляння є вартість видобутих корисних копалин.

Розрахунок суми плати подається платником рентної плати до податкової інспекції як за місцем реєстрації, так і за місцем видобутку корисних копалин

поквартально.

5.3. Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин

Платниками рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин, є юридичні та фізичні особи – суб'єкти господарювання, які використовують у межах території України ділянки надр із метою (Рис. 5.3):

- зберігання природного газу, нафти, інших газоподібних та рідких нафтопродуктів;
- витримування виноматеріалів а також виробництва і зберігання винопродукції;
- вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин;
- зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів;
- провадження інших видів господарської діяльності.

Об'єктом оподаткування рентною платою за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, є обсяг підземного простору (ділянки) надр, що використовується:

- для зберігання природного газу та газоподібних продуктів - активний об'єм зберігання газу в пористих чи тріщинуватих геологічних утвореннях (пластах-колекторах);
- для зберігання нафти та інших рідких нафтопродуктів - об'єм спеціально створених та існуючих гірничих виробок (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнин (печер);
- для витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції, вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин, зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів, провадження інших видів господарської діяльності - площа підземного простору, що надана в користування у спеціально створених та

Платники:

• суб'єкти господарювання, які використовують у межах території України ділянки надр для зберігання природного газу, нафти, газоподібних та інших рідких нафтопродуктів, з метою витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції, вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин, зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів, провадження інших видів господарської діяльності.

Об'єкт справляння:

• обсяг підземного простору (ділянки) надр для зберігання природного газу та газоподібних продуктів - активний об'єм зберігання газу в пористих чи тріщинуватих геологічних утвореннях (пластах-колекторах), для зберігання нафти та інших рідких нафтопродуктів, об'єм спеціально створених та існуючих гірничих виробок (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнин (печер), для витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції, вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин, зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів, провадження інших видів господарської діяльності - площа підземного простору, що надана у користування в спеціально створених та існуючих гірничих виробках (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнинах (печерах).

Ставки плати встановлені:

• залежно від корисних властивостей надр та екологічної безпеки їх використання.

Особливості обчислення і сплати:

• розрахунок суми плати подається до податкової інспекції як за місцем реєстрації, так і за місцем використання ділянки надр поквартально;

• платники рентної плати сплачують авансові внески з рентної плати у податковому (звітному) періоді до 30 числа кожного місяця (у лютому - до 28 або 29 числа), при цьому розмір таких авансових внесків складається з однієї третини суми податкових зобов'язань з рентної плати, визначеної у податковій декларації за попередній податковий (звітний) період;

• сума податкових зобов'язань з рентної плати, визначена у податковій декларації за податковий (звітний) період, сплачується платником до бюджету протягом 50 календарних днів після закінчення звітного податкового періоду з урахуванням фактично сплачених авансових внесків;

• у разі, якщо місце обліку платника рентної плати не збігається з місцезнаходженням ділянки надр, платник рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, подає за місцем податкової реєстрації платника або уповноваженої особи копію податкової декларації та копію платіжного документа про сплату податкових зобов'язань з рентної плати.

Рис. 5.3. Основні особливості сучасного механізму обчислення і сплати рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин

існуючих гірничих виробках (відпрацьованих і пристосованих), а також природних порожнинах (печерах).

Ставки рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, встановлюються залежно від корисних

властивостей надр та екологічної безпеки їх використання.

5.4. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України

Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України сплачується загальними користувачами радіочастотного ресурсу, що користуються ним на підставі ліцензій на його використання, ліцензій на мовлення та дозволів на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою, дозволів на його експлуатацію, отриманих на підставі договорів із власниками ліцензій (Рис. 5.4).

Платники:

• користувачі радіочастотного ресурсу, що користуються ним на підставі ліцензій на користування радіочастотним ресурсом, ліцензій на мовлення та дозволів на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою, дозволів на його експлуатацію, отриманих на підставі договорів з власниками ліцензій.

Об'єкт справляння:

• зафіксована в ліцензії широта смуги радіочастот у мегагерцах.

Особливості обчислення і сплати:

• сума рентної плати визначається платниками самостійно, виходячи з розміру встановлених ставок та ширини смуги радіочастот, визначеної у ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України або у дозволі на експлуатацію за кожним регіоном окремо;

• розрахунок суми плати подається до податкової інспекції поквартально;

• платники рентної плати сплачують авансові внески з рентної плати у податковому (звітному) періоді до 30 числа кожного місяця (у лютому - до 28 або 29 числа), при цьому розмір таких авансових внесків складається з однієї третини суми податкових зобов'язань з рентної плати, визначеної у податковій декларації за попередній податковий (звітний) період;

• сума податкових зобов'язань із рентної плати, визначена у податковій декларації за податковий (звітний) період, сплачується платником до бюджету протягом 50 календарних днів після закінчення звітного податкового періоду з урахуванням фактично сплачених авансових внесків.

Рис. 5.4. Основні особливості сучасного механізму нарахування і сплати рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України

Саме користувачі радіочастотного ресурсу України сплачують рентну плату за користування радіочастотним ресурсом.

Об'єктом обчислення для цього виду рентної плати є зафіксована в ліцензії широта смуги радіочастот у мегагерцах.

Сума рентної плати визначається платниками самостійно, виходячи з розміру встановлених ставок та ширини смуги радіочастот, визначеної у ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України або у дозволі на експлуатацію за кожним регіоном окремо.

5.5. Рентна плата за спеціальне використання води

Рентна плата за спеціальне використання води сплачується за (Рис. 5.5):

Види рентної плати за спеціальне використання води:

- за обсяг води, який використовують водокористувачі, з урахуванням обсягу втрат води у системах водопостачання;

- за фактичний обсяг води, що пропускається через турбіни гідроелектростанцій для вироблення електроенергії;

- за час використання поверхневих вод вантажним самохідним і несамохідним флотом, що експлуатується (залежно від тоннажності), та пасажирським флотом, що експлуатується (залежно від кількості місць);

- за фактичний обсяг води, необхідної для поповнення водних об'єктів під час розведення риби та інших водних живих ресурсів (у тому числі для поповнення, яке пов'язане із втратами води на фільтрацію та випаровування).

Рис. 5.5. Види рентної плати за спеціальне використання води

- обсяг води, який використовують водокористувачі, з урахуванням обсягу втрат води у системах водопостачання;

- фактичний обсяг води, що пропускається через турбіни гідроелектростанцій для вироблення електроенергії;

- час використання поверхневих вод вантажним самохідним і несамохідним флотом, що експлуатується (залежно від тоннажності), та пасажирським флотом, що експлуатується (залежно від кількості місць);

- фактичний обсяг води, необхідної для поповнення водних об'єктів під час розведення риби та інших водних живих ресурсів (у тому числі для поповнення, яке пов'язане із втратами води на фільтрацію та випаровування).

Платниками рентної плати за спеціальне використання води є водокористувачі, зокрема юридичні особи, їхні філії, відділення, представництва, інші відокремлені підрозділи (крім бюджетних установ), постійні представництва нерезидентів, а також фізичні особи – підприємці, які використовують воду, отриману шляхом забору води з водних об'єктів (первинні водокористувачі) або від первинних або інших водокористувачів (вторинні водокористувачі), та використовують воду для потреб гідроенергетики, водного транспорту і рибництва крім тих, що використовують воду виключно для задоволення питних і санітарно-гігієнічних потреб населення.

Основною формою є рентна плата за обсяг води, який використовують водокористувачі. Варто зазначити, що в цей обсяг включають також втрати води в системах водопостачання. Ставки рентної плати (Рис. 5.6):

Ставки рентної плати за спеціальне використання води:	
- за спеціальне використання води встановлені в грн за 100 м ³ використаної води;	
- для потреб гідроенергетики – 8,77 грн за 10 тис. м ³ води, пропущеної через турбіни гідроелектростанцій;	
- для потреб водного транспорту з усіх річок, крім Дунаю: для вантажного самохідного і несамохідного флоту, що експлуатується, - 0,1503 грн за 1 тоннаж-добу експлуатації, для пасажирського флоту, що експлуатується - 0,0167 грн за 1 місце-добу експлуатації;	
- для потреб рибництва - 46,03 грн за 10 тис. м ³ поверхневої води та 55,34 грн за 10 тис. м ³ підземної води;	
- за воду, що входить виключно до складу напоїв - 42,82 грн за 1 м ³ поверхневої води та 49,94 грн за 1 м ³ підземної води;	
- за шахтну, кар'єрну та дренажну воду - 9,92 грн за 100 м ³ води.	

Рис. 5.6. Ставки рентної плати за спеціальне використання води в Україні

*Для теплоелектростанцій з прямоточною системою водопостачання рентна плата за фактичний обсяг води, що пропускається через конденсатори турбін для охолодження конденсату, обчислюється із застосуванням коефіцієнта 0,005.

**Житлово-комунальні підприємства застосовують до ставок рентної плати коефіцієнт 0,3.

- за спеціальне використання води встановлені в національній валюті за - для потреб гідроенергетики – 8,77 грн за 10 тис. м³ води, пропущеної через турбіни гідроелектростанцій;

- для потреб водного транспорту з усіх річок, крім Дунаю: для вантажного самохідного і несамохідного флоту, що експлуатується, - 0,1503 грн за 1 тоннаж-добу експлуатації; для пасажирського флоту, що експлуатується, - 0,0167 грн за 1 місце-добу експлуатації;

- для потреб рибництва – 46,03 грн за 10 тис. м³ поверхневої води та 55,34 грн за 10 тис. м³ підземної води;

- за воду, що входить виключно до складу напоїв – 42,82 грн за 1 м³ поверхневої води та 49,94 грн за 1 м³ підземної води;

- за шахтну, кар'єрну та дренажну воду – 9,92 грн за 100 м³ води.

Для теплоелектростанцій з прямоочною системою водопостачання рентна плата за фактичний обсяг води, що пропускається через конденсатори турбін для охолодження конденсату, обчислюється із застосуванням коефіцієнта 0,005. Житлово-комунальні підприємства застосовують до ставок рентної плати коефіцієнт 0,3.

5.6. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів сплачується до бюджету за такі види спеціального використання лісових ресурсів (Рис. 5.7):

- заготівля деревини, в тому числі в ході поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення та посилення захисних властивостей, а також розчищення лісових ділянок у зв'язку з будівництвом гідровузлів, трубопроводів та шляхів;

- заготівля живиці;

- заготівля другорядних лісових матеріалів;

- побічні лісові користування.

Основною формою є рентна плата за заготівлю деревини. Її платниками є юридичні та фізичні особи, що заготовляють деревину. Об'єктом плати є

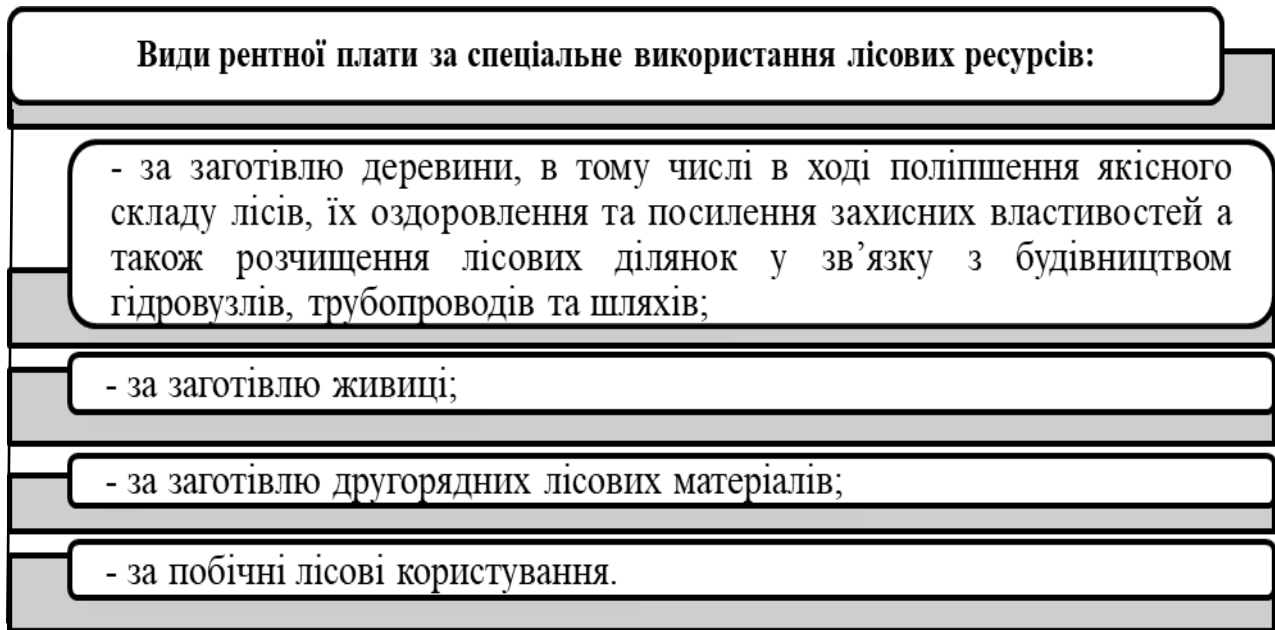

Рис. 5.7. Види рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів

обсяг заготовленої щільної деревини в м³.

Ставки встановлені з урахуванням розподілу лісів за поясами і розрядами, залежно від довжини стовбурів ділової (без кори) деревини, або для дров'яної деревини (з корою) в грошовому виразі з 1 м³ (Рис. 5.8).

Відпуск деревини проводиться на підставі лісорубного квитка чи лісового квитка (на разовий відпуск), у якому подається розрахунок плати.

Лісозаготівельні організації сплачують нараховану суму плати 8 разів на рік.

Юридичні та фізичні особи, що є лісокористувачами, сплачують плату при отриманні лісового квитка.

Поряд з цим, для деревини, що використовується в заходах, пов'язаних з поліпшенням якісного складу лісів, їх оздоровленням та посиленням захисних властивостей ставки плати знижені на 50 %.

У разі неповної заготівлі деревини, визначеної лісорубним чи лісовим квитком, рентна сплачується в повному обсязі за всю деревину, визначену цим квитком.

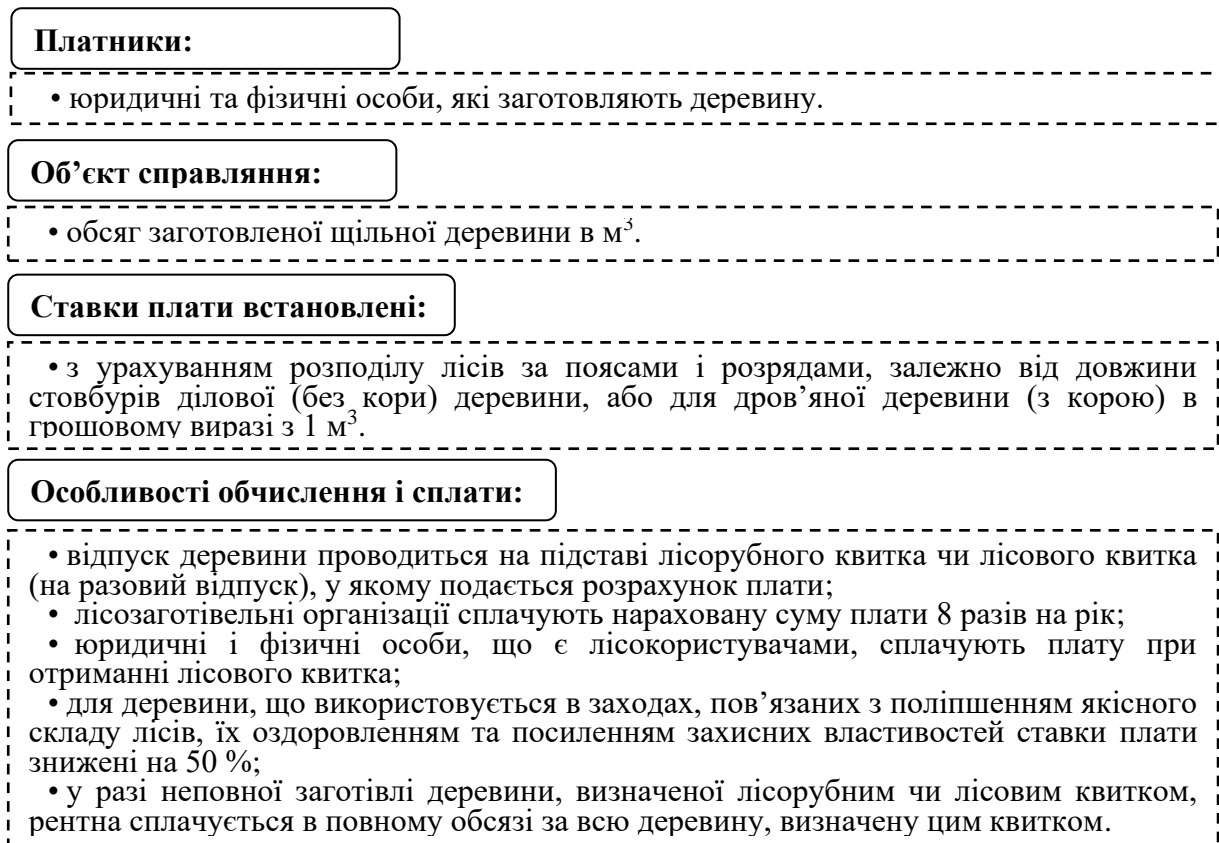

Рис. 5.8. Основні особливості сучасного механізму обчислення і сплати рентної плати за заготівлю деревини

Плата за заготівлю живиці нараховується за заготівлю живиці за механізмом, схожим до механізму нарахування плати за заготівлю деревини (Рис. 5.9).

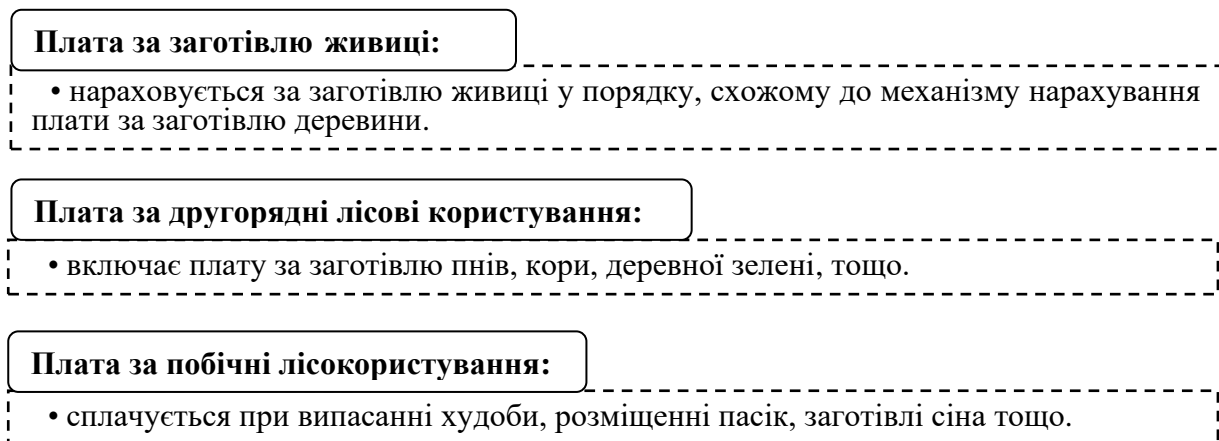

Рис. 5.9. Інші види рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів

Плата за другорядні лісові користування включає плату за заготівлю пнів, кори, деревної зелені тощо. Плата за побічні лісокористування сплачується при

випасанні худоби, розміщенні пасік, заготовлі сіна, тощо.

5.7. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України

Рентну плату за транспортування нафти, газу та аміаку територією України сплачують суб'єкти бізнесу, які експлуатують магістральні трубопроводи та надають послуги з транспортування нафти, газу та аміаку трубопроводами України. Платником рентної плати за транзит природного газу територією України є НАК «Нафтогаз України», який надає послуги з його транзиту територією України (Рис. 5.10).

Платники:

- суб'єкти господарювання, які експлуатують магістральні трубопроводи та надають послуги з транспортування нафти, газу та аміаку трубопроводами України;
- платником рентної плати за транзит природного газу територією України є НАК «Нафтогаз України», який надає послуги з його транзиту територією України.

Об'єкт справляння:

- для нафти та нафтопродуктів - їх фактичні обсяги, що транспортуються територією України у податковому (звітному) періоді;
- для природного газу та аміаку - сума добутків відстаней відповідних маршрутів їх транспортування (переміщення), узгоджених між платником рентної плати та замовником на відповідний податковий (звітний) період, на обсяги природного газу та аміаку, транспортованих (переміщених) кожним маршрутом транспортування.

Ставки плати встановлені:

- у національній валюті за одиницю транспортованої нафти, газу та аміаку.

Особливості обчислення і сплати:

- податковий період відповідає календарному кварталу;
- платники рентної плати самостійно обчислюють суму податкових зобов'язань з рентної плати і подають в термін до 40 календарних днів, що настає за останнім днем звітного кварталу до податкової інспекції;
- платники сплачують авансові внески з рентної плати у податковому (звітному) періоді до 30 числа кожного місяця (у лютому - до 28 або 29 числа), при цьому розмір таких авансових внесків складається з однієї третини суми податкових зобов'язань з рентної плати, визначеної у податковій декларації за попередній податковий (звітний) період;
- сума податкових зобов'язань з рентної плати, визначена у податковій декларації за податковий (звітний) період, сплачується платником до бюджету протягом 50 календарних днів після закінчення звітного податкового періоду з урахуванням фактично сплачених розмірів авансових внесків.

Рис. 5.10. Особливості сучасного механізму нарахування і сплати рентної плати за транспортування нафти, газу та аміаку територією України

Об'єктом оподаткування рентною платою:

- для нафти та нафтопродуктів є їх фактичні обсяги, що транспортуються територією України у податковому (звітному) періоді;

- для природного газу та аміаку є сума добутків відстаней маршрутів їх переміщення на відповідний податковий (звітний) період, на обсяги природного газу та аміаку, транспортованих за кожним маршрутом транспортування.

Ставки плати встановлені у національній валюті за одиницю транспортованої нафти, газу та аміаку.

Податковий період для всіх видів рентної плати відповідає календарному кварталу. Платники рентної плати самостійно обчислюють суму податкових зобов'язань з рентної плати і подають в термін до 40 календарних днів, що настає за останнім днем звітного кварталу, до податкової інспекції податкову декларацію, яка містить додатки:

1) з рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин:

- за місцезнаходженням ділянки надр, з якої видобуті корисні копалини, у разі розміщення такої ділянки надр у межах території України;

- за місцем обліку платника рентної плати у разі розміщення ділянки надр, з якої видобуто корисні копалини, в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України;

2) з рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин - за місцезнаходженням ділянки надр;

3) з рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України - за місцем податкової реєстрації;

4) з рентної плати за спеціальне використання води - за місцем податкової реєстрації;

5) з рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів - за місцезнаходженням лісової ділянки;

6) з рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне

транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України - за місцем його податкової реєстрації.

Платники рентної плати сплачують авансові внески з рентної плати у звітному періоді до 30 числа кожного місяця (у лютому - до 28 або 29 числа). Розмір таких авансових внесків складається з однієї третини суми податкових зобов'язань з рентної плати, визначеної у податковій декларації за попередній податковий період.

Сума податкових зобов'язань з рентної плати, визначена у податковій декларації за звітний період, сплачується платником до бюджету протягом 50 календарних днів після закінчення звітного податкового періоду з урахуванням фактично сплачених авансових внесків.

У разі, якщо місце обліку платника рентної плати не збігається з місцезнаходженням ділянки надр, платник рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин та платник рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, подає за місцем податкової реєстрації платника або уповноваженої особи копію податкової декларації та копію платіжного документа про сплату податкових зобов'язань з рентної плати.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте рентну плату за формою оподаткування, за суб'єктами оподаткування, за об'єктом оподаткування, залежно від рівня державних структур, що її адмініструють, та за періодичністю сплати цієї податкової форми.
2. Назвіть податковий період з рентної плати.
3. Назвіть граничний термін подачі податкової звітності з рентної плати.
4. Назвіть граничний термін сплати до бюджету рентної плати.
5. Назвіть і схарактеризуйте види рентної плати, а також види рентної плати за спеціальне використання води та рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів;
6. Які суб'єкти оподаткування, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин?
7. Що є об'єктом оподаткування з рентної плати за користування надрами

- для видобування корисних копалин?
8. Назвіть розміри ставок рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин.
 9. Як визначається сума рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин до сплати?
 10. Які суб'єкти оподаткування, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин?
 11. Що є об'єктом оподаткування з рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин?
 12. Назвіть розміри ставок рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.
 13. Як визначається сума рентної плати в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин до сплати?
 14. Які суб'єкти оподаткування, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України?
 15. Що є об'єктом оподаткування з рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України?
 16. Назвіть розміри ставок рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України.
 17. Як визначається сума рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України?
 18. Які суб'єкти оподаткування, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками рентної плати за спеціальне використання води?
 19. Що є об'єктом оподаткування з рентної плати за спеціальне використання води?
 20. Назвіть розміри ставок рентної плати за спеціальне використання води.
 21. Як визначається сума рентної плати за спеціальне використання води?
 22. Які суб'єкти оподаткування, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів?
 23. Що є об'єктом оподаткування з рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів?
 24. Назвіть розміри ставок рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.
 25. Як визначається сума рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів?
 26. Охарактеризуйте механізм справляння рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.

Лекція 6. Податок на додану вартість.

Землевласники, землекористувачі та суб'єкти геодезично-землевпорядних робіт можуть бути платниками податку на додану вартість.

Платниками податку, згідно з вимогами Податкового кодексу України, можуть бути юридичні або фізичні особи, які (Рис. 6.1):

– здійснюють або планують здійснювати господарську діяльність та реєструється за своїм добровільним рішенням як платник цього податку (якщо їх обсяги реалізації за попередній рік складають не менше 150 тис. грн);

– підлягають обов'язковій реєстрації як платники податку на додану вартість;

– імпортують товари (супутні послуги) в обсягах, що підлягають оподаткуванню податком на додану вартість;

– своїм добровільним рішенням реєструються платником податку.

Підлягає обов'язковій реєстрації як платник податку:

– особа, у якої загальна сума від здійснення операцій з поставки товарів (послуг), що підлягають оподаткуванню протягом останніх дванадцяти календарних місяців, сукупно перевищує 300 000 грн (без податку на додану вартість);

– особа, що уповноважена вносити консолідований податок з об'єктів оподаткування, що виникають внаслідок поставки послуг підприємствами залізничного транспорту з їх основної діяльності та підприємствами зв'язку, що перебувають у підпорядкуванні платника податку, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

– особа, що здійснює операції з реалізації конфіскованого майна, незалежно від обсягів реалізації та податкового режиму;

– управителі майна, що здійснюють свою діяльність згідно з договорами управління майна;

– юридичні особи, що отримують послуги від нерезидентів;

Платниками податку на додану вартість можуть бути особи, які:

- здійснюють або планують здійснювати господарську діяльність та реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку на додану вартість (якщо їх обсяги реалізації за попередній рік складають не менше 150 тис. грн.);
- підлягають обов'язковій реєстрації як платник податку на додану вартість;
- імпортують товари (супутні послуги) в обсягах, що підлягають оподаткуванню податком на додану вартість;
- будь-яка особа, яка за своїм добровільним рішенням зареєструвалася платником податку на додану вартість.

Об'єкт справляння:

- обсяги реалізації товарів, робіт та послуг.

База справляння:

- різниця між податковими зобов'язаннями (податком на додану вартість з реалізації товарів, робіт та послуг) та податковим кредитом (податком на додану вартість з придбання товарів, робіт та послуг) за звітний податковий період.

Ставки податку:

- 20 % за операціями з реалізації товарів, робіт та послуг на митній території України;
- 0 % за операціями з експорту товарів, робіт та послуг;
- 7 % за операціями з реалізації на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та медичного обладнання.

Порядок обчислення і сплати:

- платник податку зобов'язаний надати покупцю на його вимогу підписану уповноваженою платником особою та скріплену печаткою податкову накладну (первинний документ, у якому нараховується сума податку на додану вартість);
- з метою визначення розмірів бази справляння з податку на додану вартість, його платники ведуть податковий облік (в реєстрі виданих податкових накладних - продавці та в реєстрі отриманих податкових накладних - покупці);
- податкова служба веде Єдиний реєстр податкових накладних, до якого платники ПДВ – продавці обов'язково подають дані про операції з продажу товарів, робіт та послуг, а також копії податкових накладних;
- податковий період - місяць, або квартал;
- декларація подається до податкової інспекції у разі застосування квартального податкового періоду - не пізніше 40 календарних днів, що наступають за таким кварталом, у разі місячного податкового періоду - не пізніше 20 календарних днів, що наступають за таким місяцем;
- податок сплачується в термін не пізніше 50 календарних днів, що наступають за звітним кварталом, або не пізніше 30 календарних днів, що наступають за звітним місяцем.

Рис. 6.1. Основні особливості сучасного вітчизняного механізму обчислення і сплати податку на додану вартість

- порушники митних режимів, що мали право на звільнення від сплати податку на прибуток;
- особи, що використали суми податкових пільг не за цільовим призначенням;
- будь-яка особа, що імпортує, ввозить чи пересилає товари та послуги на

митну територію України для їх використання або споживання на митній території України, у межах, що перевищують обсяги неторгового обороту (Рис. 6.2).

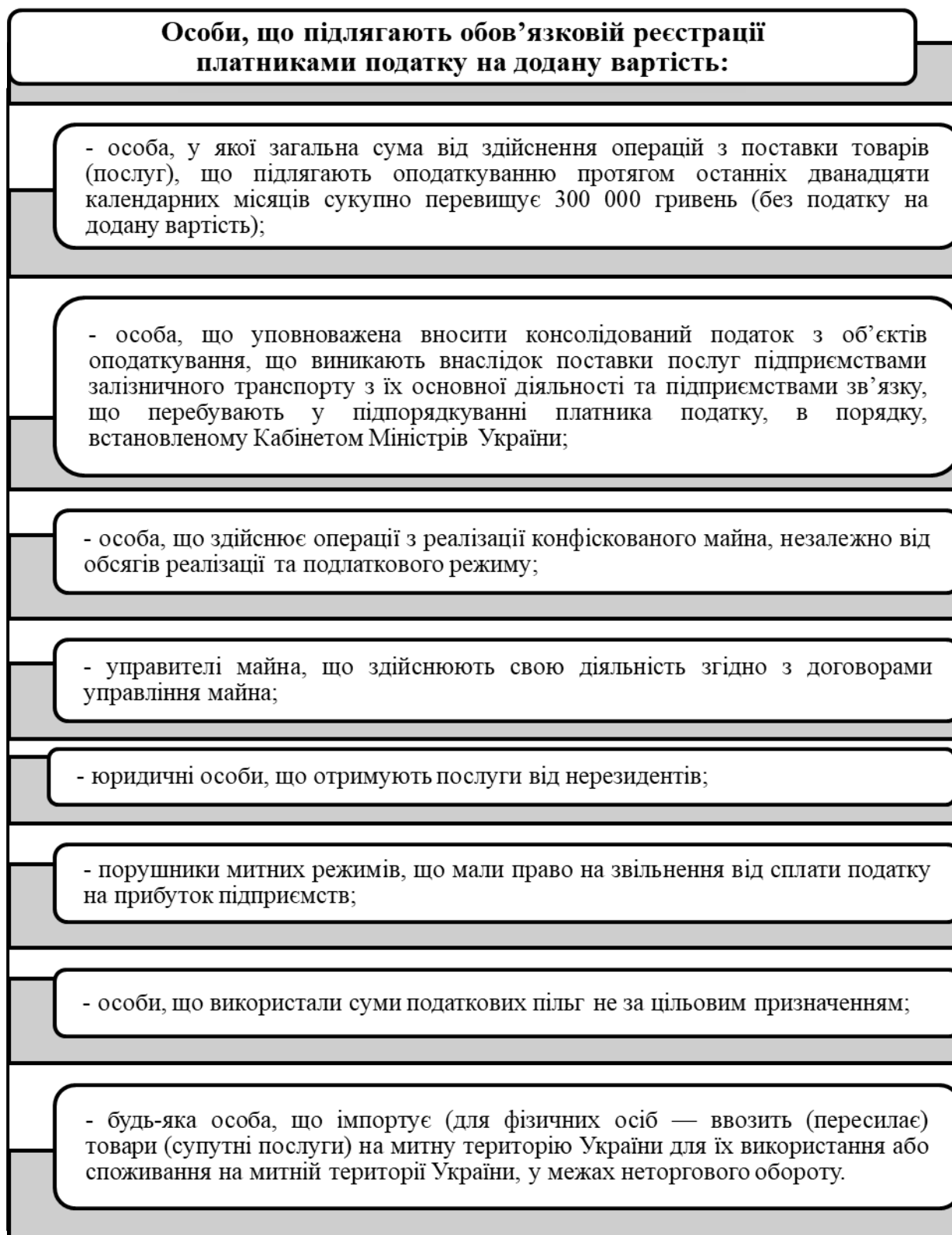

Рис. 6.2. Особи, що підлягають обов'язковій реєстрації платниками податку на додану вартість

У разі ввезення чи пересилання товарів фізичними особами, не зареєстрованими як платники цього податку, в обсягах, що перевищує неторговий оборот, тобто в розмірі, який підлягає оподаткуванню, такі особи сплачують податок на додану вартість під час перетину такими товарами митного кордону України без реєстрації, виходячи з митної вартості товарів, що перевищують розмір неторгового обороту.

Об'єктом оподаткування є обсяги реалізації товарів, робіт і послуг.

Ставка податку – 20 % (стосовно операцій з реалізації товарів, робіт і послуг) і 0 % (стосовно операцій з експорту товарів, робіт та послуг). Податок нараховується на договірну, контрактну вартість з акцизним податком, ввізним митом, іншими податками і зборами за мінусом податку на додану вартість (тобто нараховується на все це в сумі, а не витягується з ціни товару). Крім того, стосовно операцій із реалізації на митній території України та ввезення на територію України лікарських засобів, медичних виробів та медичного обладнання застосовується ставка податку, що відповідає 7 %.

Сума податку до сплати обчислюється як різниця між податковими зобов'язаннями (сумою податку з реалізації товарів, робіт і послуг) та податковим кредитом (сумою податку з придбання товарів, робіт і послуг). З метою визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті, платники цього податку зобов'язані вести податковий облік, тобто облік, що стосується нарахування і сплати конкретного податку. Податковий облік з податку на додану вартість ведеться в Реєстрі продажу товарів, робіт і послуг (за податковими зобов'язаннями) та в Реєстрі обліку придбання товарів, робіт і послуг (за податковим кредитом). До податкового кредиту заборонено відносити податок на додану вартість з придбання товарів, робіт і послуг, використаних не на виробничі та господарські потреби платника податку.

Декларація з податку на додану вартість подається до податкової інспекції до 20 числа місяця, наступного за звітним періодом, податок сплачується до 30 числа місяця, наступного за звітним періодом. Податковим періодом може бути квартал або місяць.

На кожен операцію із реалізації товарів, робіт та послуг (на суму більше 20 грн.) платники податку на додану вартість зобов'язані складати податкову накладну. Саме в податковій накладній відображається податок, що нараховується платником. Податкова накладна є підставою для включення суми податку на додану вартість у податковий кредит.

Податковим Кодексом передбачено, що податкова служба веде єдиний реєстр податкових накладних. До цього реєстру обов'язково платниками податку на додану вартість – продавцями включають (подають дані до податкової інспекції та копії податкових накладних) всі податкові накладні з сумою податку понад 10 тис. грн. Це проводиться з метою підвищення рівня контролю за нарахуванням і сплатою податку на додану вартість .

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте податок на додану вартість за формою оподаткування, за суб'єктами оподаткування, за об'єктом оподаткування, залежно від рівня державних структур, що його адмініструють, та за періодичністю сплати цієї податкової форми.
2. Які суб'єкти бізнесу, відповідно до вимог Податкового кодексу України, можуть бути платниками податку на додану вартість?
3. Що є об'єктом оподаткування з податку на додану вартість?
4. Як визначається сума податку на додану вартість до сплати?
5. Назвіть податковий період з податку на додану вартість.
6. Назвіть граничний термін подачі податкової звітності з податку на додану вартість.
7. Назвіть граничний термін сплати до бюджету податку на додану вартість.
8. Які Ви знаєте ставки податку на додану вартість і в якому випадку кожна з них застосовується?
9. Які особи підлягають обов'язковій реєстрації платниками податку на додану вартість?
10. Назвіть реєстри, в яких ведеться податковий облік з податку на додану вартість?
11. Що таке податкова накладна і хто її виписує?
12. В якому разі платник податку на додану вартість, що є продавцем товарів, робіт чи послуг, може не виписувати податкову накладну?
13. Що таке Єдиний реєстр податкових накладних і які суб'єкти ведуть цей реєстр?

Лекція 7. Податок на майно.

7.1. Податок на майно та його складові.

7.2. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

7.3. Транспортний податок.

7.4. Плата за землю.

7.1. Податок на майно та його складові

Податок на майно є основним податком землевласників, землекористувачів та користувачів і власників об'єктів нерухомого майна.

Податок на майно складається з (Рис. 7.1):

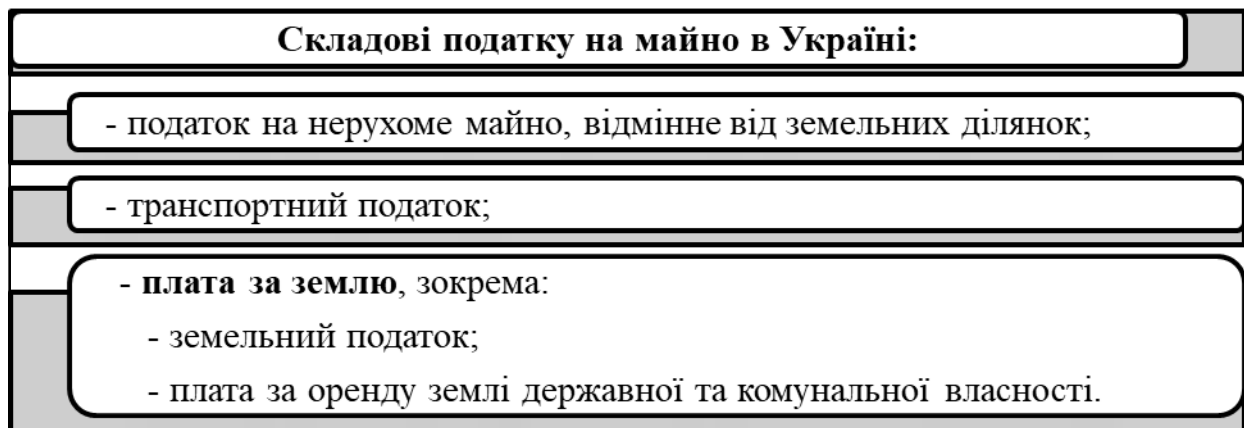

Рис. 7.1. Складові податку на майно в Україні

- податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- транспортного податку;
- плати за землю.

7.2. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

Платниками податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, є фізичні та юридичні особи, в тому числі й нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та нежитлової нерухомості (Рис. 7.2).

Об'єктом оподаткування є об'єкти нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки. Basisом оподаткування є житлова площа об'єкта житлової нерухомості та площа нежитлової нерухомості.

База оподаткування об'єктів нерухомості, які перебувають у власності

**Основні особливості обчислення і сплати в Україні податку на нерухоме майно,
відмінне від земельних ділянок:**

- платники – фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та нежитлової нерухомості;
- база оподаткування – загальна площа об'єктів житлової нерухомості за мінусом площі квартир до 60 м², площі будинків до 120 м² та площі інших об'єктів нерухомості до 180 м²;
- ставки податку встановлюються органами місцевого самоврядування залежно від типу об'єктів та їх місцезнаходження у відсотках до мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного року, та не можуть перевищувати 1,5 % за 1 м²;
- обчислення суми податку з об'єктів житлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних осіб, проводиться податковою інспекцією за місцезнаходженням об'єкта житлової нерухомості;
- податкове повідомлення-рішення про суму податку, що підлягає сплаті, та платіжні реквізити надсилаються податковими інспекціями платникам - фізичним особам за місцезнаходженням об'єкта житлової нерухомості до 1 липня звітного року;
- щодо новоствореного (нововведеного) об'єкта житлової нерухомості податок сплачується фізичною особою-платником, починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт (орган державної податкової служби надсилає податкове повідомлення-рішення зазначеному власнику після отримання інформації про виникнення права власності на такий об'єкт);
- платники податку – юридичні особи самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 1 лютого цього ж року подають органу державної податкової служби за місцезнаходженням об'єкта оподаткування декларацію встановленої форми;
- податкове зобов'язання з податку на нерухомість за звітний рік сплачується фізичними особами – протягом 60 днів із дня вручення податкового повідомлення-рішення; юридичними особами – авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що наступає за звітним кварталом.

**Рис. 7.2. Основні особливості обчислення і сплати в Україні податку на
нерухоме майно, відмінне від земельних ділянок**

фізичних осіб, обчислюється податковою інспекцією на підставі даних Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, що безоплатно надаються податковим органам службою державної реєстрації прав на нерухоме майно. База оподаткування об'єктів житлової нерухомості, що перебувають у власності юридичних осіб, обчислюється такими особами самостійно, виходячи з житлової площі об'єкта оподаткування, на підставі документів, що підтверджують право власності на такий об'єкт. У разі наявності у платника податку, як юридичних, так і фізичних осіб, кількох об'єктів оподаткування база оподаткування визначається окремо за кожним з таких об'єктів.

База оподаткування з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – це загальна площа об'єктів житлової нерухомості за мінусом площі

квартир до 60 м², площі будинків до 120 м² та площі інших об'єктів нерухомості до 180 м².

Таке зменшення надається один раз за звітний період і застосовується до об'єкта житлової нерухомості, у якій фізична особа – платник податку зареєстрований в установленому законом порядку, або за вибором такого платника до будь-якого іншого об'єкта житлової нерухомості, який перебуває в його власності.

Ставки податку на нерухомість встановлюються органами місцевого самоврядування залежно від типу об'єктів та їх місцезнаходження у відсотках від мінімального розміру заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного року, та не може перевищувати 1,5 % зазначеної величини за 1 м².

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

Обчислення суми податку з об'єктів житлової нерухомості, які знаходяться у власності фізичних осіб, як уже зазначалося, проводиться податковою інспекцією за місцезнаходженням об'єкта житлової нерухомості. Податкове повідомлення-рішення про суму податку, що підлягає сплаті, та платіжні реквізити, необхідні для сплати податку, надсилаються органами державної податкової служби платникам за місцезнаходженням об'єкта житлової нерухомості до 1 липня звітного року. Щодо новоствореного (нововведеного) об'єкта житлової нерухомості податок сплачується фізичною особою-платником починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт. Податкова інспекція надсилає податкове повідомлення-рішення зазначеному власнику після отримання інформації про виникнення права власності на такий об'єкт.

Платники податку – юридичні особи самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 1 лютого цього ж року подають до податкової інспекції за місцезнаходженням об'єкта нерухомого майна декларацію встановленої форми.

Суми податку на нерухомість за звітний період сплачуються:

- фізичними особами – протягом 60 днів з дня вручення податкового

повідомлення-рішення;

- юридичними особами – авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки сплачується до місцевого бюджету за місцем розташування об'єкта нерухомості.

7.3. Транспортний податок

Платниками транспортного податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні власні легкові автомобілі, при цьому вік автомобіля становить не більше п'яти років, і ціна автомобіля становить понад 375 мінімальних зарплат (в 2022 році – понад 2 437 500 грн) (Рис. 7.3).

Основні особливості обчислення і сплати в Україні транспортного податку:

- платники – фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні власні легкові автомобілі, при цьому вік автомобіля становить не більше п'яти років, і ціна автомобіля становить понад 375 мінімальних зарплат;
- база оподаткування – легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року;
- ставка податку в розрахунку на календарний рік у розмірі 25000 грн за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування;
- базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року;
- обчислення суми податку з об'єкта чи об'єктів оподаткування фізичних осіб здійснюється податковою інспекцією за місцем реєстрації платника податку;
- податкове повідомлення-рішення про сплату податку та відповідні платіжні реквізити надсилаються (вручаються) платнику податку податковим органом за місцем його реєстрації до 1 липня звітного року;
- нарахування податку та надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень про сплату податку фізичним особам - нерезидентам здійснюють податкові інспекції за місцем реєстрації транспортних засобів, що перебувають у власності таких нерезидентів;
- платники податку - юридичні особи самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 20 лютого цього ж року подають до податкової інспекції за місцем реєстрації транспортного засобу декларацію з розбивкою річної суми рівними частками поквартально;
- транспортний податок сплачується фізичними особами - протягом 60 днів з дня отримання податкового повідомлення-рішення; юридичними особами - авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом.

Рис. 7.3. Особливості обчислення і сплати в Україні транспортного податку

Об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно), та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року.

Базою оподаткування є саме такі легкові автомобілі.

Ставка податку встановлена у розмірі 25000 грн за кожен легковий автомобіль та за календарний рік володіння таким автомобілем.

Базовий податковий період дорівнює календарному року.

Обчислення суми податку для фізичних осіб здійснюється податковою інспекцією за місцем реєстрації платника податку.

Податкове повідомлення-рішення про сплату податку та відповідні платіжні реквізити надсилаються чи вручаються платнику податку в термін до 1 липня звітного року.

Щодо об'єктів оподаткування, придбаних протягом року, податок сплачується фізичною особою-платником, починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт. Податкова інспекція надсилає податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

Нарахування податку та надсилання податкових повідомлень-рішень про сплату податку фізичним особам - нерезидентам здійснюють податкові інспекції за місцем реєстрації автомобілів, що перебувають у власності таких нерезидентів.

Органи внутрішніх справ зобов'язані до 1 квітня звітного року подати податковим органам за місцем реєстрації об'єкта оподаткування відомості, необхідні для розрахунку податку. Крім того, органи внутрішніх справ зобов'язані щомісячно, у 10-денний строк після закінчення календарного місяця подавати податковим інспекціям відомості, необхідні для розрахунку податку, за місцем реєстрації об'єкта оподаткування станом на перше число відповідного місяця.

Платники податку - юридичні особи самостійно обчислюють суму

податку станом на 1 січня звітного року і до 20 лютого цього ж року подають до податкової інспекції за місцем реєстрації об'єкта оподаткування декларацію з розбивкою річної суми транспортного податку рівними частками поквартально.

Щодо об'єктів оподаткування, придбаних протягом року, декларація юридичною особою - платником подається протягом місяця з дня виникнення права власності на такий об'єкт, а податок сплачується починаючи з місяця, в якому виникло таке право.

У разі переходу права власності на об'єкт оподаткування від одного власника до іншого протягом звітного року податок обчислюється попереднім власником за період з 1 січня цього року до початку того місяця, в якому він втратив право власності на зазначений об'єкт оподаткування, а новим власником - починаючи з місяця, в якому він набув право власності на цей об'єкт.

Податкова інспекція надсилає податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності на транспортний засіб.

За об'єкти оподаткування, придбані протягом року, податок сплачується пропорційно кількості місяців, які залишилися до кінця року, починаючи з місяця, в якому проведено реєстрацію транспортного засобу.

Транспортний податок сплачується:

- фізичними особами - протягом 60 днів з дня отримання ними податкового повідомлення-рішення;
- юридичними особами - авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що наступає за звітним кварталом.

7.4. Плата за землю

Плата за землю як складова податку на майно включає земельний податок і плату за оренду земель державної та комунальної власності.

Власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі, крім орендарів та інвесторів - учасників угоди про розподіл

продукції, сплачують земельний податок (Рис. 7.4).

Основні особливості обчислення і сплати в Україні земельного податку:

- платники – власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі;
- база оподаткування – нормативна грошова оцінка земельних ділянок, а також площі земельних ділянок, грошову оцінку яких не проведено;
- ставка податку становить не більше 3 % від нормативної грошової оцінки земельних угідь, для земель загального користування – не більше 1 % від їх нормативної грошової оцінки, для сільськогосподарських угідь – не менше 0,3 % та не більше 1 % від їх нормативної грошової оцінки, а для лісових земель - не більше 0,1 % від їх нормативної грошової оцінки;
- нарахування юридичними особами сум податку проводиться самостійно щороку станом на 1 січня, і до 1 лютого поточного року вони подають до податкової інспекції за місцезнаходженням земельної ділянки податкову декларацію на поточний рік, проте вони можуть також обрати місячний термін подання звітності по земельному податку, що подається до 20 числа місяця, наступного за звітним;
- нарахування фізичним особам сум податку проводиться податковими інспекціями, які видають (надсилають) платникові до 1 липня поточного року податкове повідомлення-рішення про необхідність сплати податку;
- податок сплачується: юридичними особами - щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного місяця, а фізичними особами - протягом 60 днів з дня вручення їм відповідного податкового повідомлення-рішення.

Рис. 7.4. Основні особливості обчислення і сплати в Україні земельного податку

Базою справляння земельного податку є нормативна грошова оцінка земельних угідь, а для земель, нормативна грошова оцінка яких не проведена – площа такої землі.

Ставка податку за земельні ділянки, у тому числі право на які фізичні особи мають як власники земельних часток (паїв), нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у розмірі не більше 3 % від їх нормативної грошової оцінки, для земель загального користування – не більше 1 % від їх нормативної грошової оцінки, для сільськогосподарських угідь – не менше 0,3 % та не більше 1 % від їх нормативної грошової оцінки, а для лісових земель – не більше 0,1 % від їх нормативної грошової оцінки.

Ставка податку встановлюється у розмірі не більше 12 % від їх нормативної грошової оцінки за земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної форм власності).

Ставки земельного податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено, встановлюються:

- за земельні ділянки, розташовані за межами населених пунктів або в межах населених пунктів – у розмірі не більше 5 % від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області,

- для сільськогосподарських угідь – не менше 0,3 % та не більше 5% від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області,

- для лісових земель – не більше 0,1 % від нормативної грошової оцінки площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.

Від сплати податку звільняються на період дії єдиного податку для агробізнесу (для суб'єктів єдиного податку IV групи) власники земельних ділянок, земельних паїв та землекористувачі за умови передачі земельних ділянок та земельних паїв в оренду платнику єдиного податку четвертої групи.

Органи місцевого самоврядування встановлюють ставки плати за землю та пільги щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території та до 25 грудня року, що передує звітному, подають до податкової інспекції за місцезнаходженням земельної ділянки рішення щодо ставок земельного податку та наданих пільг зі сплати земельного податку юридичним та фізичним особам.

Нові зміни щодо зазначеної інформації надаються до 1 числа першого місяця кварталу, що настає за кварталом, у якому відбулися зазначені зміни.

Якщо право на пільгу у платника виникає протягом року, то він звільняється від сплати податку, починаючи з місяця, що настає за місяцем, у якому виникло це право.

У разі втрати права на пільгу протягом року податок сплачується, починаючи з місяця, що настає за місяцем, у якому втрачено це право.

Якщо платники податку, які користуються пільгами з цього податку, надають в оренду земельні ділянки, окремі будівлі, споруди або їх частини, податок за такі земельні ділянки та земельні ділянки під такими будівлями

сплачується на загальних підставах з урахуванням прибудинкової території.

Юридичні особи самостійно обчислюють суму земельного податку щороку за станом на 1 січня і до 20 лютого подають розрахунок земельного податку до податкової інспекції. Крім того, юридичні особи можуть обрати місячний порядок звітування про плату за землю.

Нарахування земельного податку громадянам проводиться податковими інспекціями, які надсилають платникам до 1 липня поточного року платіжне повідомлення про необхідність сплати податку.

Земельний податок сплачується фізичними особами однією сумою – протягом 60 календарних днів з дати отримання повідомлення про необхідність сплати податку, а юридичними особами - щомісячно протягом 30 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця.

Однією із форм плати за землю в Україні є орендна плата за користування землею державної та комунальної власності.

Плата за оренду землі державної та комунальної власності – це податковий платіж, розмір якого з одиниці виміру об'єкта оподаткування встановлює сам платник за погодженням з органами влади, тобто ставка якого передбачена в договорі оренди землі (Рис. 7.5).

Згідно з вимогами Земельного кодексу України, громадяни та юридичні особи можуть отримувати в короткострокову (до 5 років) та довгострокову (до 50 років) оренду земельні ділянки, необхідні для провадження підприємницької та іншої діяльності, на підставі договорів оренди землі.

При передачі в оренду земельних ділянок, що перебувають у державній чи комунальній власності, підставою для укладення договору оренди є рішення відповідної ради про надання земельної ділянки в оренду.

Річний розмір орендної плати за землі державної та комунальної власності для земель сільськогосподарського призначення не може бути меншим від 3 % та більшим за 12 % від нормативної грошової оцінки земельної ділянки.

При цьому плата за суборенду земельних ділянок не може перевищувати розміру орендної плати.

Платники:	• орендарі земельних ділянок державної та комунальної власності;
Об'єкт справляння:	• земельна ділянка, надана в оренду;
Розмір та умови сплати:	<ul style="list-style-type: none"> • розмір та умови внесення орендної плати встановлюються у договорі оренди між орендодавцем (власником) і орендарем, проте він не може бути меншим для земель сільськогосподарського призначення від розміру земельного податку, для інших категорій земель - від трикратного розміру земельного податку, та не може перевищувати для земельних ділянок, наданих для розміщення, будівництва, обслуговування та експлуатації об'єктів енергетики, які виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел енергії, включаючи технологічну інфраструктуру таких об'єктів (виробничі приміщення, бази, розподільчі пункти (пристрої), електричні підстанції, електричні мережі), – 3 % нормативної грошової оцінки; для інших земельних ділянок, наданих в оренду – 12 % нормативної грошової оцінки;
Порядок обчислення і сплати:	<ul style="list-style-type: none"> • нарахування юридичними особами сум орендної плати проводиться самостійно щороку станом на 1 січня і до 1 лютого поточного року вони подають до податкової інспекції за місцезнаходженням земельної ділянки податкову декларацію на поточний рік, проте вони можуть обрати місячний термін подання звітності з орендної плати, що подається до 20 числа місяця, наступного за звітним; • нарахування фізичним особам сум плати за оренду землі державної та комунальної власності проводиться податковими інспекціями, які вручають чи надсилають платникові до 1 липня поточного року податкове повідомлення-рішення про необхідність сплати цього податку ; • сплачується: юридичними особами - щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного місяця, а фізичними особами - протягом 60 днів з дня вручення їм відповідного податкового повідомлення-рішення.

Рис. 7.5. Основні особливості механізму нарахування і сплати плати за оренду землі державної та комунальної власності

Платники орендної плати за землі державної та комунальної власності - юридичні особи самостійно обчислюють суму орендної плати щороку станом на 1 січня і до 20 лютого поточного року подають до податкової інспекції декларацію про це. Нарахування плати за оренду земель державної та комунальної власності фізичним особам здійснюється податковими інспекціями, які до 1 липня поточного року вручають чи надсилають платникові податку платіжне повідомлення про нарахування плати за оренду таких земель.

Орендна плата за землі державної і комунальної власності, як і земельний податок, сплачується платниками - юридичними особами помісячно рівними

частками протягом 30 календарних днів, наступних за останнім календарним днем місяця. Фізичні особи – орендарі земель державної та комунальної власності сплачують платіж до бюджету протягом 60 календарних днів з дати отримання повідомлення про необхідність сплати.

Згідно з вимогами чинного законодавства України, несплата земельного податку, а також орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності виробниками сільськогосподарської продукції та громадянами протягом року, іншими платниками – протягом півроку вважається систематичною і є підставою для припинення права користування земельними ділянками.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте податок на майно за формою оподаткування, за суб'єктами оподаткування, за об'єктом оподаткування, залежно від рівня державних структур, що її адмініструють, та за періодичністю сплати цієї податкової форми.
2. Які Ви знаєте складові податку на майно та плати за землю?
3. Які суб'єкти оподаткування, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?
4. Що є об'єктом оподаткування з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?
5. Назвіть розміри ставок податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
6. Як визначається сума податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, до сплати?
7. Які суб'єкти бізнесу, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками транспортного податку?
8. Що є об'єктом оподаткування з транспортного податку?
9. Назвіть розміри ставок транспортного податку.
10. Як визначається сума транспортного податку до сплати?
11. Які суб'єкти бізнесу, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками земельного податку?
12. Що є об'єктом оподаткування земельним податком?
13. Що є базою оподаткування земельним податком?
14. Назвіть розміри ставок земельного податку.
15. Як визначається сума земельного податку до сплати?
16. Які суб'єкти бізнесу, відповідно до вимог Податкового кодексу України,

- є платниками плати за оренду земель державної і комунальної власності?
- 17.Що є об'єктом оподаткування платою за оренду земель державної і комунальної власності?
 - 18.Назвіть розміри ставок плати за оренду земель державної і комунальної власності.
 - 19.Як визначається сума плати за оренду земель державної і комунальної власності до сплати?
 - 20.Назвіть податковий період із податку на майно.
 21. Назвіть граничний термін подачі податкової звітності з податку на майно.
 - 22.Назвіть граничний термін сплати до бюджету податку на майно.

Лекція 8. Єдиний податок

8.1. Групи платників єдиного податку.

8.2. Механізми нарахування і сплати єдиного податку для суб'єктів малого та аграрного бізнесу I-IV груп.

8.1. Групи платників єдиного податку

Землевласники, землекористувачі та суб'єкти геодезично-землевпорядних робіт можуть бути платниками єдиного податку у разі, якщо вони, за наявності для цього підстав, оберуть спрощену систему оподаткування, обліку та звітності.

Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на такі групи платників єдиного податку (Рис. 8.1):

1) перша група - фізичні особи, підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів із торговельних місць на ринках та провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню, і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року (в 2022 р. – 1085500 грн ($6500 \cdot 167$));

2) друга група – фізичні особи-підприємці, які здійснюють діяльність із надання побутових та інших послуг платникам єдиного податку та населенню, виробництво та продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб, а також обсяг їх доходу не перевищує 834 розміри мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року (в 2022 р. – 5421000 грн ($834 \cdot 6500$));

3) третя група - фізичні особи - підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-

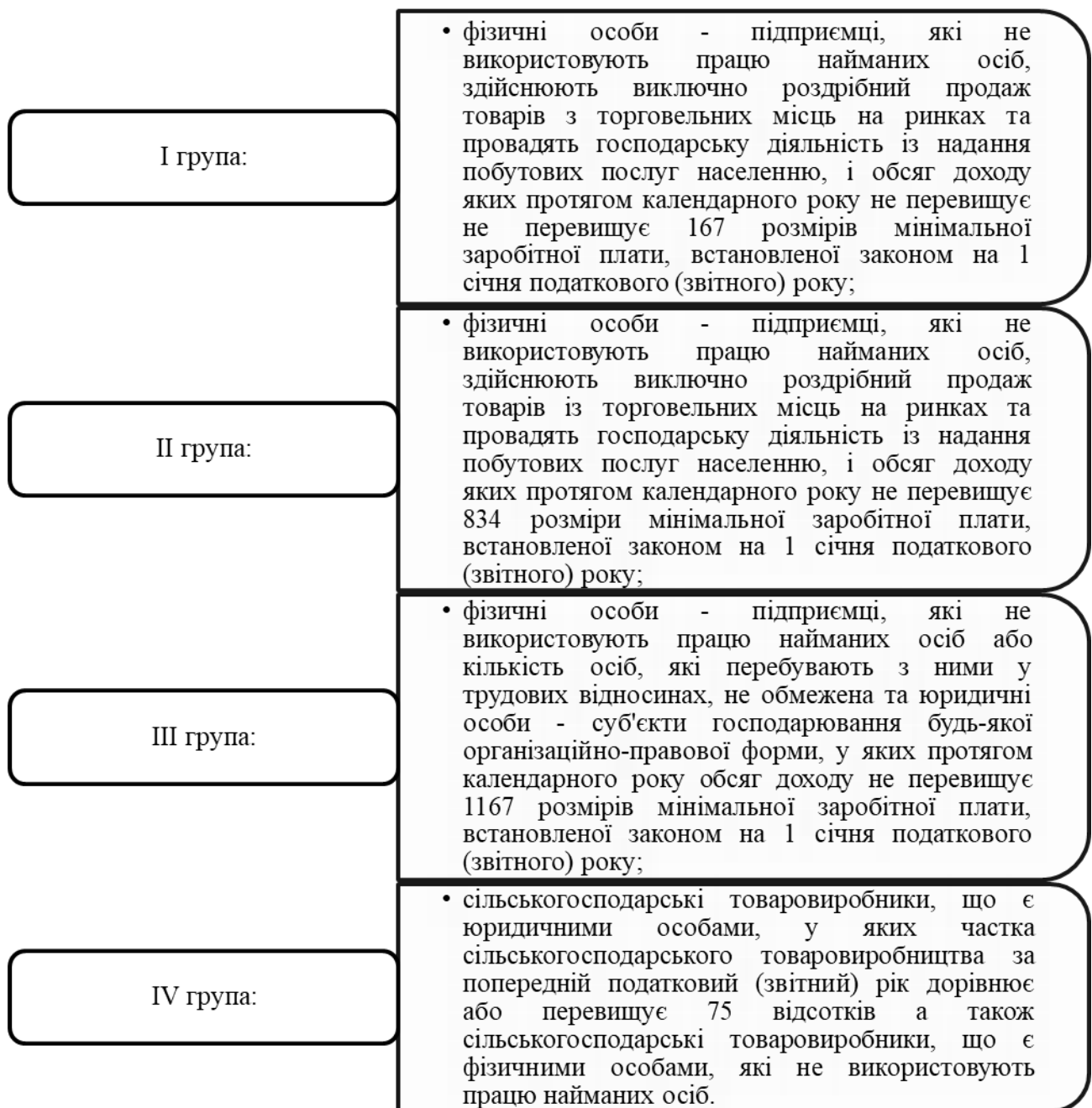

Рис. 8.1. Групи платників єдиного податку в Україні

якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 1167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року (в 2022 р. – 7585500 грн (1167*6500));

4) четверта група - сільськогосподарські товаровиробники, що є юридичними особами, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній звітний рік дорівнює або перевищує 75 % а також сільськогосподарські товаровиробники, що є фізичними особами, які не використовують працю найманих осіб.

Не можуть бути платниками єдиного податку першої - третьої груп:

1) юридичні та фізичні особи-підприємці, які здійснюють:

- діяльність з організації і проведення азартних ігор та лотерей, окрім розповсюдження лотерейних білетів, букмекерських парі та тоталізатора;

- обмін іноземної валюти;

- виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів, крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива і столових вин;

- видобуток, виробництво, реалізація дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення, постачання, продажу ювелірних та побутових виробів із дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння;

- видобуток, реалізація корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;

- діяльність у сфері фінансового посередництва, крім страхування;

- діяльність із управління підприємствами;

- діяльність із надання послуг пошти та зв'язку;

- діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату;

- діяльність з організації та проведення гастрольних заходів;

2) фізичні особи-підприємці, які здійснюють технічні випробування та дослідження;

3) фізичні особи-підприємці, які надають в оренду земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 га, житлові приміщення та їх частини, загальна площа яких перевищує 100 м², нежитлові приміщення (споруди, будівлі) або їх частини, загальна площа яких перевищує 300 м²;

4) страхові і перестрахові брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом; реєстратори цінних паперів;

5) суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать юридичним особам, які не є платниками єдиного податку, відповідає або перевищує 25 %;

6) представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичних осіб, які не є платником єдиного податку;

7) фізичні та юридичні особи-нерезиденти;

8) суб'єкти господарювання, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії форс-мажорних обставин.

Не можуть бути платниками єдиного податку четвертої групи (Рис. 8.2):

- суб'єкти господарювання, у яких понад 50 відсотків доходу, отриманого від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки, становить дохід від реалізації декоративних рослин (за винятком зрізаних квітів, вирощених на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності або надані йому в користування, та продуктів їх переробки), диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра (крім хутрової сировини);

- суб'єкти господарювання, що провадять діяльність з виробництва підакцизних товарів, крім виноматеріалів виноградних, вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції;

- суб'єкти господарювання, які станом на 1 січня базового (звітного) року мають податковий борг, за винятком безнадійного податкового боргу, який виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Рис. 8.2. Особи (суб'єкти агробізнесу), що не можуть бути платниками єдиного податку IV групи в Україні

1) суб'єкти господарювання, у яких понад 50 відсотків доходу, отриманого від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки, становить дохід від реалізації декоративних рослин

(за винятком зрізаних квітів, вирощених на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності або надані йому в користування, та продуктів їх переробки), диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра, крім хутрової сировини;

2) суб'єкти господарювання, що провадять діяльність з виробництва підакцизних товарів, крім виноматеріалів виноградних, вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції;

3) суб'єкти господарювання, які станом на 1 січня звітного року мають податковий борг, за винятком безнадійного податкового боргу, який виник внаслідок дії обставин непереборної сили.

8.2. Механізми нарахування і сплати єдиного податку для суб'єктів малого та аграрного бізнесу I-IV груп

Об'єктом оподаткування для суб'єктів справляння єдиного податку 1-3 груп є їх доходи, а для суб'єктів 4 групи – їх площі сільськогосподарських угідь. Базою справляння єдиного податку для суб'єктів малого бізнесу 1-3 груп є виручка та інші види їх доходів а для суб'єктів аграрного бізнесу – нормативна грошова оцінка сільськогосподарських угідь.

Ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними та міськими радами для фізичних осіб - підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарської діяльності, з розрахунку на календарний місяць:

1) для першої групи платників єдиного податку – у межах до 10 % розміру мінімальної заробітної плати, встановленої станом на 1 січня звітного року (в 2022 р. – 650 грн (6500 грн*10 %) (Рис. 8.3);

2) для другої групи платників єдиного податку - у межах до 20 % розміру мінімальної заробітної плати, встановленої станом на 1 січня звітного року (в 2022 р. – 1300 грн (6500*20 %) (Рис. 8.4).

Ставка єдиного податку для його платників третьої групи встановлюється

Основні особливості обчислення і сплати в Україні єдиного податку з суб'єктів малого бізнесу I групи:

- база оподаткування – виручка та інші види доходів платників єдиного податку I групи;
- ставки податку залежать від виду господарської діяльності, встановлюються місцевими радами в розрахунку на календарний місяць у межах до 10 % від розміру мінімальної заробітної плати;
- податковим (звітним) періодом є календарний рік;
- платники, які не використовують працю найманих осіб, звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби, підтвердженої роздрукованими листків непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів;
- платники, які не є платниками податку на додану вартість, ведуть Книгу обліку доходів шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення в ній отриманих доходів;
- декларація платника єдиного податку подається до податкової інспекції в термін до 60 календарних днів, що наступують за звітним податковим роком;
- річні суми єдиного податку сплачуються в термін до 70 календарних днів, що наступують за звітним податковим роком;
- крім того, щомісяця сплачуються авансові внески в розмірі місячної ставки єдиного податку в термін не пізніше 20 числа поточного місяця.

Рис. 8.3. Основні особливості обчислення і сплати в Україні єдиного податку з суб'єктів малого бізнесу I групи

у відсотках від їх доходів та в такому розмірі:

1) 3 % від доходу – у разі сплати ними податку на додану вартість;

2) 5 % від доходу – у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку (Рис. 8.5).

Для платників єдиного податку четвертої групи розмір ставок податку з сільськогосподарських угідь та земель водного фонду залежить від категорії земель, їх розташування та встановлено у відсотках від нормативної грошової оцінки сільгоспугідь у таких розмірах:

- для ріллі, сіножатей і пасовищ (крім розташованих у горах та на поліських територіях, а також тих, що перебувають в умовах закритого ґрунту) розмір ставок податку з одного гектара встановлено на рівні 0,95 %;

- для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях – 0,57 %;

- для багаторічних насаджень (крім багаторічних насаджень,

Основні особливості обчислення і сплати в Україні єдиного податку з суб'єктів малого бізнесу II групи:

- база оподаткування – виручка та інші види доходів платників єдиного податку II групи;
- ставки податку залежать від виду господарської діяльності, встановлюються місцевими радами в розрахунку на календарний місяць у межах до 20 % розміру мінімальної заробітної плати;
- податковим (звітним) періодом є календарний рік;
- платники, які не використовують працю найманих осіб, звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби, підтвердженої роздрукованими листків непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів;
- платники, які не є платниками податку на додану вартість, ведуть Книгу обліку доходів шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення в ній отриманих доходів;
- декларація платника єдиного податку подається до податкової інспекції в термін до 60 календарних днів, що наступують за звітним податковим роком;
- річні суми єдиного податку сплачуються в термін до 70 календарних днів, що наступують за звітним податковим роком;
- крім того, щомісяця сплачуються авансові внески в розмірі місячної ставки єдиного податку в термін не пізніше 20 числа поточного місяця.

Рис. 8.4. Основні особливості обчислення і сплати в Україні єдиного податку з суб'єктів малого бізнесу II групи

- розташованих у гірських зонах та на поліських територіях) – 0,57 %;

Основні особливості обчислення і сплати в Україні єдиного податку з суб'єктів малого бізнесу III групи:

- база оподаткування – виручка та інші види доходів платників єдиного податку III групи;
- ставки податку: 3 % від доходу - у разі сплати платниками, крім єдиного податку, податку на додану вартість та 5 % від доходу - у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку;
- податковим (звітним) періодом є календарний квартал;
- платники, які не є платниками податку на додану вартість, ведуть Книгу обліку доходів шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення в ній отриманих доходів;
- декларація платника єдиного податку подається до податкової інспекції в термін до 40 календарних днів, що наступують за звітним податковим кварталом;
- кварталні суми єдиного податку сплачуються в термін до 50 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу.

Рис. 8.5. Основні особливості обчислення і сплати в Україні єдиного податку з суб'єктів малого бізнесу III групи

- для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях – 0,19 %;
- для земель водного фонду – 2,43 %;
- для сільськогосподарських угідь, які використовуються з метою вирощування та переробки продукції рослинництва на закритому ґрунті – 6,33% (Рис. 8.6).

Об'єкт справляння:	• площа сільськогосподарських угідь та земель водного фонду, що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди;
База справляння:	• нормативна грошова оцінка сільськогосподарських угідь, залежно від видів земельних ресурсів;
Ставки податку встановлені у відсотках від бази справляння у таких розмірах:	<ul style="list-style-type: none"> • для ріллі, сіножатей і пасовищ більшості видів - 0,95 %; • для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, - 0,57 %; • для багаторічних насаджень (крім розташованих у гірських зонах та на поліських територіях) - 0,57 %; • для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, - 0,19 %; • для земель водного фонду - 2,43 %; • для ріллі, сіножатей і пасовищ сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті - 6,33 %;
Порядок обчислення і сплати:	<ul style="list-style-type: none"> • податковий період - календарний рік (платники самостійно обчислюють суму податку щороку на 1 січня і не пізніше 20 лютого поточного року подають до податкової інспекції декларацію); • сплачується поквартально в термін до 30 календарних днів, що настають за звітним кварталом, проте в I та II кварталах – по 10 %, в III кварталі – 50 %, в IV кварталі – 30 % від річної суми податку; • у разі виявлення в ході перевірки порушення порядку нарахування і сплати єдиного податку платники переходять на загальну систему оподаткування з наступного місяця та за період, в якому виявлено таке порушення, йому нараховуються податки і збори, виходячи із загальних умов оподаткування, а також штрафні санкції; • платники єдиного податку четвертої групи звільнені від сплати податку на прибуток підприємств, податку на додану вартість, податку на майно, крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються для ведення сільськогосподарського товаровиробництва, рентної плати за спеціальне використання води.

Рис. 8.6. Особливості сучасного механізму обчислення і сплати в Україні єдиного податку із суб'єктів малого бізнесу IV групи (агробізнесу)

Сплата єдиного податку звільняє його платників 1-3 груп від сплати більшості податків, зборів, обов'язкових платежів, крім єдиного соціального внеску та військового збору.

У разі виявлення в ході перевірки порушення порядку нарахування і сплати єдиного податку платники переходять на загальну систему оподаткування з наступного місяця та за період, в якому виявлено таке порушення, йому нараховуються податки і збори, виходячи із загальних умов оподаткування, а також штрафні санкції.

Платники єдиного податку четвертої групи звільнені від сплати податку на прибуток підприємств, податку на додану вартість, податку на майно, крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються для ведення сільськогосподарського товаровиробництва, рентної плати за спеціальне використання води.

Податковим періодом для платників єдиного податку першої, другої та четвертої груп є календарний рік.

Податковим періодом для платників єдиного податку третьої групи є календарний квартал.

Платники єдиного податку першої і другої груп, які не використовують працю найманих осіб, звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби, підтвердженої копією чи роздрукованою листків непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів.

Платники єдиного податку першої і другої груп та платники єдиного податку третьої групи, які є фізичними особами - підприємцями, що не є платниками податку на додану вартість, ведуть Книгу обліку доходів шляхом щоденного відображення в ній отриманих доходів (за підсумками робочого дня).

Платники єдиного податку першої та другої груп подають до податкової інспекції податкову декларацію платника єдиного податку в термін до 60 календарних днів, що наступають за звітним податковим роком; третьої групи – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу, четвертої групи самостійно обчислюють суму податку щороку станом на 1 січня і не пізніше 20 лютого поточного року подають до

податкової інспекції за місцем знаходження платника податку та місцем розташування земельної ділянки податкову декларацію на поточний рік.

Платники єдиного податку першої та другої груп сплачують річні суми єдиного податку в термін до 70 календарних днів, що наступають за звітним податковим роком; третьої групи - квартальні суми податку протягом 50 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу.

Платники єдиного податку першої і другої груп сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску не пізніше 20 числа поточного місяця.

Єдиний податок суб'єктами його справляння четвертої групи сплачується поквартально протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, проте в I та II кварталах – по 10 %, в III кварталі – 50 %, в IV кварталі – 30 % від річної суми єдиного податку.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте єдиний податок за формою оподаткування, за суб'єктами оподаткування, за об'єктом оподаткування, залежно від рівня державних структур, що його адмініструють, та за періодичністю сплати цієї податкової форми.
2. Які Ви знаєте групи платників єдиного податку, і яких суб'єктів бізнесу включають до кожної з цих груп?
3. Які суб'єкти оподаткування, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками єдиного податку I групи?
4. Що є об'єктом оподаткування для платників єдиного податку I групи?
5. Назвіть розміри ставок податку для платників єдиного податку I групи.
6. Як визначається сума податку до сплати для платників єдиного податку I групи?
7. Які суб'єкти оподаткування, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками єдиного податку II групи?
8. Що є об'єктом оподаткування для платників єдиного податку II групи?
9. Назвіть розміри ставок податку для платників єдиного податку II групи.
10. Як визначається сума податку до сплати для платників єдиного податку II групи?
11. Які суб'єкти оподаткування, відповідно до вимог Податкового кодексу

- України, є платниками єдиного податку III групи?
12. Що є об'єктом оподаткування для платників єдиного податку III групи?
 13. Назвіть розміри ставок податку для платників єдиного податку III групи.
 14. Як визначається сума податку до сплати для платників єдиного податку єдиного податку III групи?
 15. Які суб'єкти оподаткування, відповідно до вимог Податкового кодексу України, є платниками єдиного податку IV групи?
 16. Що є об'єктом оподаткування для платників єдиного податку IV групи?
 17. Назвіть розміри ставок податку для платників єдиного податку IV групи.
 18. Як визначається сума податку до сплати для платників єдиного податку єдиного податку IV групи?
 19. Назвіть податкові періоди з єдиного податку.
 20. Назвіть граничний термін подачі податкової звітності з єдиного податку.
 21. Назвіть граничний термін сплати до бюджету єдиного податку.
 22. Від сплати яких податків звільнені платники єдиного податку?

Тема 9. Інші податки і збори, що сплачуються в геодезії, землекористуванні та користуванні майном і купівлі-продажу нерухомості

9.1. Інші податки і податкові збори, що можуть сплачуватися в геодезії, землекористуванні та користуванні майном і купівлі-продажу нерухомості.

9.2. Єдиний соціальний внесок.

9.1. Інші податки і податкові збори, що можуть сплачуватися в геодезії, землекористуванні та користуванні майном і купівлі-продажу нерухомості

До інших податків, що можуть сплачуватися в геодезії, землекористуванні та користуванні майном і купівлі-продажу нерухомості, відносять:

- державне мито;
- військовий збір (Рис. 9.1).

Державне мито – це плата, яка встановлена за вчинення юридичних дій та за видачу документів юридичного значення.

Ставки державного мита встановлюються у відсотках від суми договору чи позову, від вартості майна, або в твердих розмірах за одну послугу.

Платниками військового збору є особи, що отримують доходи, які є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб.

Об'єктом оподаткування збором є доходи, які є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб (заробітна плата, пенсії в розмірі понад 3 мінімальних заробітних плати, дивіденди, тощо).

Ставка збору становить 1,5 % від об'єкта оподаткування,.

Нарахування, утримання та сплата збору до бюджету здійснюються одночасно з виплатою таких доходів.

Відповідальними за нарахування, утримання та сплату військового збору до бюджету, як і відповідальними за нарахування і сплату податку на доходи фізичних осіб, є особи, які виплачують зазначені доходи.

Державне мито:	Військовий збір:
☐	☐
☐ <p>плата, встановлена за вчинення юридичних дій та за видачу документів юридичного значення;</p>	☐ <p>податок, який було запроваджено в 2014 році з метою фінансування потреб Збройних сил України;</p>
☐ <p>ставки державного мита встановлюються у відсотках від суми договору чи позову, вартості майна, або в твердих розмірах за одну послугу.</p>	☐ <p>об'єктом оподаткування збором є доходи, які є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб (заробітна плата, пенсії в розмірі понад 3 мінімальних заробітних плати, дивіденди, тощо);</p>
	☐ <p>ставка збору становить 1,5 % від об'єкта оподаткування;</p>
	☐ <p>нарахування, утримання та сплата збору до бюджету здійснюються одночасно з виплатою доходів;</p>
	☐ <p>податковими агентами є особи, що виплачують доходи.</p>

Рис. 9.1. Інші податки і податкові збори, що сплачуються в геодезії, землекористуванні, користуванні майном та операціях з купівлі-продажу нерухомості

9.2. Єдиний соціальний внесок

Усі суб'єкти геодезично-землевпорядних робіт, землевласники і землекористувачі та власники майна, що використовують у своїй діяльності працю найманих працівників, є платниками єдиного соціального внеску.

Цей внесок, за своєю сутністю не є податком, оскільки мобілізовані суми зазначеного платежу розподіляються між державними цільовими фондами у сфері соціально-пенсійного страхування та дозволяють здійснювати соціально-пенсійне забезпечення громадян, які мають на це право. Поряд із цим, він

сплачується на користь держави, а тому механізм його нарахування і сплати має ознаки податкових відносин.

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – це консолідований страховий внесок, що одночасно утримується до всіх фондів у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб та членів їхніх сімей на отримання страхових виплат за діючими видами загальнообов'язкового державного соціально-пенсійного страхування (Рис. 9.2).

Особливості механізму обчислення і сплати в Україні єдиного соціального внеску:

- платники – роботодавці та особи, що добровільно сплачують єдиний соціальний внесок, а також самозайняті особи;
- об'єкт нарахування – заробітна плата найнятих осіб та інші доходи громадян;
- ставка внеску для роботодавців у більшості випадків становить 22 % від об'єкта нарахування, для працедавців, у яких працюють особи з інвалідністю, – 8,41 %, для підприємств УТОГ та УТОС – 5,3 %, громадських організацій інвалідів – 5,5 %;
- у разі якщо база нарахування єдиного внеску не перевищує розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід, сума єдиного внеску розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід (прибуток), та ставки єдиного внеску.
- максимальна величина бази нарахування єдиного соціального внеску – 15 розмірів мінімальної заробітної плати для працездатних осіб;
- єдиний соціальний внесок сплачується під час кожної виплати заробітної плати, що є об'єктом нарахування єдиного соціального внеску, а для решти видів доходів – не пізніше 20 числа місяця, що настає за базовим звітним періодом;
- суми внеску розподіляються між усіма державними соціально-пенсійними фондами відповідно до встановлених законом пропорцій розподілу за видами загальнообов'язкового державного страхування та використовуються ними за призначенням.

Рис. 9.2. Особливості обчислення і сплати в Україні єдиного соціального внеску

Платниками єдиного соціального внеску є роботодавці та особи, що добровільно сплачують єдиний соціальний внесок, а також самозайняті особи. Об'єкт нарахування – заробітна плата найнятих осіб та інші доходи громадян.

Ставка внеску для роботодавців у більшості випадків становить 22 % від об'єкта нарахування, для працедавців, у яких працюють особи з інвалідністю – 8,41 %, для підприємств УТОГ та УТОС – 5,3 %, громадських організацій

інвалідів – 5,5 %.

У разі, якщо база нарахування єдиного внеску не перевищує розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід, сума єдиного внеску розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід (прибуток), та ставки єдиного внеску.

Максимальна величина бази нарахування єдиного соціального внеску – 15 розмірів мінімальної заробітної плати для працездатних осіб;

Єдиний соціальний внесок сплачується під час кожної виплати заробітної плати, що є об'єктом нарахування єдиного соціального внеску, а для решти видів доходів – не пізніше 20 числа місяця, що настає за звітним періодом. Мобілізовані суми єдиного соціального внеску розподіляються між усіма державними соціально-пенсійними фондами, відповідно до встановлених законом пропорцій розподілу за видами загальнообов'язкового державного страхування та використовуються ними за призначенням.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть інші податки та платежі, що сплачуються в геодезії, землекористуванні, користуванні майном та операціях із купівлі-продажу нерухомості.
2. Що таке державне мито, і в яких випадках воно сплачується?
3. Від чого залежать ставки державного мита?
4. Що таке військовий збір, і в яких випадках він сплачується?
5. Який розмір ставки військового збору?
6. Що є об'єктом оподаткування військовим збором?
7. Назвіть граничний термін сплати військового збору.
8. Які суб'єкти є платниками єдиного соціального внеску?
9. Що є об'єктом справляння єдиного соціального внеску?
10. Назвіть розміри ставок єдиного соціального внеску.
11. Назвіть терміни сплати єдиного соціального внеску.
12. Назвіть максимальну величину бази нарахування єдиного соціального внеску.
13. На які цілі використовують мобілізовані суми єдиного соціального внеску?

Завдання на самостійну роботу (реферат з предмету)

Реферат з предмету передбачає поглиблене вивчення актуальних питань податкових відносин стосовно обраної. Студенти опрацьовують основні нормативні акти, складають їх конспект, готують реферати, виступають з ними на семінарах, рецензують реферати інших студентів.

У середині навчального семестру, після проведення першого семінарського заняття, викладач, що проводить практичні заняття в групі, видає кожному студентові завдання для індивідуальної самостійної роботи у формі реферату з установленням терміну виконання.

Приставаючи до виконання роботи, студент повинен підібрати і поглиблено вивчити відповідні нормативні акти України, спеціальну літературу, фактичний матеріал практики податкових відносин (на прикладі базового підприємства чи організації). Після цього потрібно скласти робочий план реферату, який обов'язково включає розгляд логічно взаємопов'язаних 3-х питань за темою реферату, основними з яких є розгляд методики податкових відносин, підвищення її ефективності та якості.

Реферат обов'язково починається зі вступу, який повинен містити обґрунтування актуальності обраної теми дослідження, а також перелік авторів, які присвятили свої праці даному напрямку досліджень. Розкриваючи зміст питань, згідно з планом реферату, слід навести проблеми, які існують у певній галузі податкових відносин в геодезії, землеустрої а також операціях з нерухомим майном, а також обґрунтувати напрямки їх вирішення. У кінці роботи необхідно скласти власні висновки щодо стану податкових відносин, шляхів їх удосконалення, подати перелік використаної літератури (не менше 15 джерел, до яких дозволено включати також Інтернет-джерела з сайтів податкових органів та інших установ.). У змісті реферату обов'язково повинні бути посилання на джерела із зазначенням номера сторінки, де взята цитата чи дані (Наприклад: [15, с. 32]).

Обсяг реферату – від 15 до 20 стандартних аркушів (А4).

Виконана студентом робота повинна бути належно оформлена і здана викладачеві для перевірки в установлені графіком терміни. Виконані студентами роботи після їх рецензування викладачем допускаються до захисту на семінарі, якщо вони відповідають установленим вимогам щодо змісту, структури, обсягу роботи, або ж повертаються студентам для усунення недоліків, після чого повторно рецензуються. Крім цього, при прийманні від студентів виконаної роботи проводиться співбесіда на предмет знання студентами основних положень нормативних актів, змісту роботи, обґрунтованості висновків. Викладач після попередньої позитивної оцінки реферату передає його для рецензування іншим 1-2 студентам. Рецензування студентами проводиться письмово. Студенти виступають із рефератами на семінарах як доповідачі та як рецензенти.

У кінці семінару викладач узагальнює результати розгляду рефератів на семінарі, оцінює роботу як доповідачів, так і рецензентів. Студенти, які не виконали завдання із самостійної роботи або мають незадовільну оцінку, не допускаються до підсумкового контролю з дисципліни.

Реферат із предмету є результатом самостійної роботи студента. У разі, якщо студент з якоїсь поважної причини не підготував реферат, то оцінювання його знань за результатами самостійної роботи за бажанням студента може здійснюватися шляхом усного опитування з усіх тем курсу.

Орієнтовна тематика рефератів

1. Податковий контроль та його завдання.
2. Податковий менеджмент на підприємстві.
3. Податкова політика держави.
4. Податкові системи зарубіжних країн.
5. Податки в геодезії та землекористуванні.
6. Оподаткування нерухомого майна.
7. Податок на доходи фізичних осіб і його роль у податкових відносинах суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.
8. Оподаткування ринкових транзакцій із землею та нерухомістю.
9. Податок на прибуток підприємств і його роль у податкових відносинах суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.

10. Податок на додану вартість і його роль у податкових відносинах суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.
11. Податок на майно і його роль у податкових відносинах суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.
12. Рентна плата та її значення у податкових відносинах суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.
13. Єдиний податок та його роль у податкових відносинах суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.
14. Екологічний податок та його роль у податкових відносинах суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.
15. Єдиний соціальний внесок та його питома вага у витратах суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.
16. Екологічне оподаткування в зарубіжних країнах.
17. Земельний податок та його роль у податкових відносинах суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.
18. Плата за оренду землі державної і комунальної власності та її роль у податкових відносинах суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.
19. Податковий облік суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.
20. Податкова підтримка суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.

Орієнтовний план реферату

Тема: Податок на доходи фізичних осіб і його роль у податкових відносинах суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт.

Вступ

1. Проблемні аспекти нарахування і сплати податку на доходи фізичних осіб.
2. Загальна характеристика сучасного стану оподаткування доходів суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт в Україні.
3. Напрями вдосконалення оподаткування доходів суб'єктів геодезично-землевпорядних робіт в Україні.

Висновки

Список використаних джерел

Титульна сторінка реферату оформляється за таким зразком:

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Факультет лісового і садово-паркового господарства
Кафедра геодезії, картографії і кадастру

ЧЕРНЕНКО ОЛЬГА ІВАНІВНА (11м-зм група)

**ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ І ЙОГО РОЛЬ
У ПОДАТКОВИХ ВІДНОСИНАХ СУБ'ЄКТІВ ГЕОДЕЗИЧНО-
ЗЕМЛЕВПОРЯДНИХ РОБІТ**

РЕФЕРАТ

**Науковий керівник – к.е.н., доцент
БОРОВИК П.М.**

УМАНЬ – 2022

Словник основних термінів

А

Акциз – вид непрямого податку на товари й послуги, включеного в ціну і сплачуваного за рахунок покупців. Акцизи були поширені уже в ХІХ столітті. Розвиток акцизного оподаткування привів до появи універсального акцизу у формі податку з обороту, податку з продажу (купівель), податку на додану вартість. Розрізняють індивідуальні акцизи (за окремими видами і групами товарів) і універсальні (наприклад, податок на додану вартість).

Акцизний податок є специфічним податком, що сплачується за індивідуальними ставками з вироблених, ввезених в Україну та реалізованих підакцизних товарів. Перелік підакцизних товарів і ставки акцизного податку встановлюються Верховною Радою України (тютюн, алкоголь, пальне і мастильні матеріали, скраплений газ тощо).

Платниками акцизного податку є особи, що реалізують конфісковані та безхазяйні товари; особи, що реалізують на митній території України товари, ввезені на Україну зі звільненням від оподаткування до закінчення терміну такого звільнення; особи, що відповідають за дотримання митних режимів (ліцензійні митні склади тощо) при порушенні таких митних режимів; особи, відповідальні за виконання умов цільового використання товарів, які оподатковуються акцизним податком за ставкою 0 % або звільнених від оподаткування акцизним податком, та допустили порушення вимог їх цільового використання; національні виробники підакцизних товарів та суб'єкти, що імпортують чи реалізують ці товари.

Амортизаційний фонд – грошові ресурси, що формуються за рахунок амортизаційних відрахувань і призначені для відтворення основних фондів. Величину амортизаційного фонду обчислюють множенням балансової вартості основних фондів на норму амортизації.

Амортизація – поступове перенесення вартості основних фондів на продукцію або послуги, що виробляються з їхньою допомогою; цільове накопичення коштів та їхнє подальше використання для відновлення зношених основних фондів.

Б

Бюджет – план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду.

Бюджети місцевого самоврядування – бюджети територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань.

Бюджетна класифікація – єдине систематизоване групування доходів, видатків (у тому числі кредитування за вирахуванням погашення) та фінансування бюджету за ознаками економічної сутності, функціональної діяльності, організаційного устрою та іншими ознаками відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів.

В

Військовий збір – це податковий платіж, платниками якого є особи, що отримують доходи, які є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб.

Об'єктом справляння збору є доходи, які є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб (заробітна плата, пенсії в розмірі понад 3 мінімальних заробітних плати, дивіденди, тощо). Ставка збору становить 1,5 % від об'єкта оподаткування, Нарахування, утримання та сплата збору до бюджету здійснюються

одночасно з виплатою таких доходів. Відповідальними за утримання (нарахування) та сплату збору до бюджету є особи, що виплачують доходи.

Г

Гудвіл – комплекс заходів, спрямованих на збільшення прибутку підприємства без відповідного збільшення активних операцій, включаючи використання кращих управлінських рішень, домінуючого становища на ринку продукції (робіт, послуг), нових технологій тощо. Вартість гудвілу визначається різницею між ціною придбання і звичайною ціною відповідних активів.

Д

Державне мито – це плата, яка встановлена за вчинення юридичних дій та за видачу документів юридичного значення. Ставки державного мита встановлюються у відсотках від суми договору чи позову, від вартості майна, або в твердих розмірах за одну послугу.

Державний бюджет – основний загальнодержавний фонд централізованих коштів. За допомогою бюджету держава концентрує певну частку валового внутрішнього продукту і централізовано розподіляє її на розвиток економіки, для потреб соціального захисту населення, утримання органів державної влади й управління, оборони країни. Державний бюджет на кожний фінансовий рік розглядається Верховною Радою України і затверджується як закон.

Державні цільові фонди – це фонди, які створені відповідно до законодавства України і формуються за рахунок визначених ним внесків юридичних і фізичних осіб.

Джерело податку – дохід, з якого платник сплачує податок. Джерело сплати може бути безпосередньо пов'язане з об'єктом оподаткування (коли оподатковується сам дохід або майно, що приносить дохід), а може і не мати стосунку до об'єкта оподаткування (наприклад, податки на майно і землю, які перебувають в особистому користуванні і не приносять доходу їхнім власникам). Податок може сплачуватись із доходу (незалежно від джерел його отримання), або капіталу (майна), коли для покриття податку доводиться витратити його частку.

Дивіденди – доходи, отримані суб'єктами господарювання за корпоративним правом у вигляді частки прибутку юридичної особи, включаючи доходи, нараховані у вигляді відсотків на акції або на внески до статутних фондів.

Дохід суб'єкта оподаткування – надходження у власність або на користь фізичної чи юридичної особи коштів у національній чи іноземній валюті, а також грошовий еквівалент надходжень у вигляді інших валютних цінностей, майна, послуг, майнових і немайнових прав, а також приріст їхньої вартості, одержаний (нарахований, розподілений, набутий) від резидентів і нерезидентів.

Дохід у матеріальній формі – гроші, інші валютні цінності, грошовий еквівалент вартості майна, що має фізичні виміри та властивості, одержані суб'єктом оподаткування у власність.

Дохід у нематеріальній формі – грошовий еквівалент вартості послуг, майнових і немайнових прав, що не мають фізичних вимірів, одержаний суб'єктом оподаткування в користування або у власність.

Доходи бюджету – усі податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, дарунки, гранти).

Е

Екологічний податок сплачують підприємства, установи, організації, а також громадяни за викиди в атмосферу забруднюючих речовин стаціонарними і

пересувними джерелами забруднення; скиди забруднюючих речовин у водні ресурси і підземні горизонти; розміщення відходів у навколишньому природному середовищі.

Об'єктами обчислення податку є: обсяги забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря або скидаються безпосередньо у водний об'єкт, та обсяги відходів, що розміщуються у спеціально відведених для цього об'єктах – для стаціонарних джерел забруднення; обсяги фактично спожитих видів пального, завдяки використанню якого утворюються забруднюючі речовини – для пересувних джерел забруднення.

Є

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – це консолідований страховий внесок, що одночасно утримується до всіх фондів у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб та членів їхніх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Єдиний митний тариф – це перелік митних ставок на всі товари, роботи та послуги, ввезені на територію України.

Єдиний податок сплачують суб'єкти спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності запроваджена для суб'єктів малого підприємництва фізичних та юридичних осіб, зокрема і суб'єктів агробізнесу. Сплата єдиного податку звільняє від сплати більшості податків, зборів, обов'язкових платежів, крім єдиного соціального внеску.

Єдиний податок для агробізнесу (IV групи платників єдиного податку) сплачують сільськогосподарські товаровиробники, що є юридичними особами, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 % їх сукупних доходів.

З

Закон про Державний бюджет України – закон, який затверджує повноваження органам державної влади здійснювати виконання Державного бюджету України протягом бюджетного періоду.

Л

Лізинг – спосіб фінансування інвестицій, заснований на довгостроковій оренді майна при збереженні права власності за орендодавцем; середньо- і довгострокова оренда машин, обладнання і транспортних засобів.

М

Марка акцизного податку – це спеціальний знак, яким маркують алкогольні напої і тютюнові вироби, наявність якого підтверджує сплату акцизного збору, легальність ввезення та реалізації на території держави цих виробів.

Мито - непрямий податок, що стягується з товарів, які переміщуються через митний кордон країни. Платниками мита є декларанти товарів, які переміщують товари через кордон. Об'єктом оподаткування є митна вартість товарів, або кількісна оцінка, що залежить від виду встановлених ставок. Ставки мита встановлюються у відсотках до митної вартості або у грошовому вимірі в євро на одиницю товару чи певну одиницю його характеристики. Відсоткові ставки мита встановлено на трьох рівнях: повні, пільгові, преференційні, їх застосування залежить від того, який митний режим встановлено в Україні для тієї чи іншої країни походження товарів. Обчислення мита проводиться за встановленими ставками за товарними групами.

Сплата проводиться декларантом і є підставою для випуску товарів з митниці.

Митна вартість – ціна, яка фактично сплачена або підлягає сплаті, за товари чи інші предмети, що підлягають оподаткуванню митом на час перетину митного кордону держави.

Місцеві бюджети – бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети, бюджети районів у містах і бюджети місцевого самоврядування.

Н

Надходження до бюджету – доходи бюджету та кошти, залучені в результаті взяття боргових зобов'язань органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим або органами місцевого самоврядування.

Національна валюта – грошова одиниця — банкноти, білети державної скарбниці, монети, платіжні документи та інші цінні папери, виражені у грошовій одиниці.

Нематеріальні активи – вартість об'єктів промислової та інтелектуальної власності, а також інших аналогічних прав, визначених об'єктом права власності конкретного підприємства.

Нерезиденти – юридичні особи та суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи України, із місцезнаходженням за межами України, які створені та діють відповідно до законодавства іноземної держави.

О

Об'єкт податку вказує на те, що саме оподатковується (дохід, земля, транспортний засіб тощо). Назва податку майже завжди походить від об'єкта оподаткування. У податковій термінології об'єкт оподаткування ще називають податковою базою.

Одиниця оподаткування (або масштаб вимірювання) - це одиниця виміру (фізичного чи грошового) об'єкта оподаткування. Фізичний вимір точніше відображає об'єкт оподаткування (площа земельної ділянки в га або м², обсяг циліндра двигуна транспортного засобу в м³). Грошовий вимір може бути безпосереднім – у разі оцінки доходів і опосередкованим – якщо оцінюється земельна ділянка, майно тощо.

П

Плата за землю (або земельний податок) – плата, що є складовою податку на майно, яку сплачують до бюджету власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі, крім орендарів та інвесторів - учасників угоди про розподіл продукції. Ставки плати з одного гектара сільськогосподарських угідь встановлюються у відсотках від їх нормативної грошової оцінки. Підставою для нарахування земельного податку є дані державного земельного кадастру. Юридичні особи самостійно обчислюють суму земельного податку щороку за станом на 1 січня і до 1 лютого подають розрахунок земельного податку до податкової інспекції.

Плата за оренду землі державної та комунальної власності – це податковий платіж, розмір якого з одиниці виміру об'єкта оподаткування встановлює сам платник за погодженням з органами влади, тобто ставка якого передбачена в договорі оренди землі.

Платник податку – особа, що зобов'язана здійснювати утримання та внесення до бюджету податку, що сплачується покупцем, або особа, яка ввозить (пересилає) товари на митну територію України.

Податки – обов'язкові внески платників до бюджету і позабюджетних фондів, розміри і терміни сплати яких регламентуються податковим законодавством.

Податкова знижка – це неоподатковувана частина доходів громадян. До податкової знижки платник податку має право віднести пожертвування та благодійні внески неприбутковим організаціям у розмірі не більше 4 % його загального оподаткованого доходу за рік, а також плату за навчання себе самого, або члена сім'ї першого ступеня спорідненості, який не одержує заробітної плати в розмірах, що не перевищує розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 грн за кожен місяць навчання протягом року. частину витрат на оплату відсотків за іпотечними житловими кредитами, суму витрат платника податку на сплату страхових платежів та пенсійних внесків. Це дало змогу багатьом фізичним особам істотно зменшити суму податку до сплати за рахунок життєво необхідних витрат, хоча ускладнило декларування й розрахунок податку, тому що платникам необхідно збирати розрахункові документи і вести облік доходів та витрат в книзі обліку доходів і витрат.

Податкова система – сукупність різних видів податків, у побудові й методах обчислення яких втілюються певні принципи. Складається із прямих і непрямих податків. Прямі встановлюються безпосередньо на дохід або власність платника податків; непрямі включаються у вигляді надбавки до ціни товару (тарифу на послуги) і сплачуються споживачем. У складі непрямих податків вирізняють акцизи, фіскальні монополії, митні збори.

Податкова декларація – офіційна заява платника податку про одержані ним за звітний період доходи й поширювані на них податкові знижки та пільги.

Податкова квота – частка податку в доході платника. Вона характеризує рівень оподаткування і може бути виражена як в абсолютному, так і у відносному вимірах. У податковій справі податкові квоти законодавчо не встановлюються.

Податкова соціальна пільга – це розміри доходів фізичних осіб, що звільнені від оподаткування: Право на податкову соціальну пільгу має кожен громадянин, що є найманою особою, якщо розмір його заробітної плати не перевищує розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 грн. Розмір податкової соціальної пільги в більшості випадків – 50% прожиткового мінімуму станом на перше січня звітного року. Окремі категорії працездатних громадян мають право на підвищений рівень податкової соціальної пільги. Зокрема, громадянин, що утримує двох і більше дітей віком до 18 років – в розмірі 100 % податкової соціальної пільги для працездатних категорій громадян за кожен таку дитину; одинока мати, батько, опікун чи піклувальник – 150 % за кожен дитину віком до 18 років; особи, що утримують дітей-інвалідів віком до 18 років – 150 % за кожен таку дитину; учасники бойових дій Другої світової війни та сучасної Російсько-Української війни, ліквідатори наслідків аварії на Чорнобильській АЕС II категорії – 150 % загальної пільги; особи нагороджені 4 і більше медалями «За відвагу», повні кавалери ордена бойової та трудової слави, Герої Радянського Союзу, Герої України, ліквідатори наслідків аварії на Чорнобильській АЕС I категорії – 200 % загального розміру податкової соціальної пільги.

Податкові зобов'язання – загальна сума податку, одержана (нарахована) платником податку в звітному (податковому) періоді.

Податкові канікули – певний проміжок часу, протягом якого платникові податків надається пільга у вигляді звільнення від сплати податку.

Податкові пільги – повне або часткове звільнення фізичних і юридичних осіб від

сплати податків відповідно до чинного законодавства.

Податковий контроль — спеціальний контроль із боку державних органів за дотриманням податкового законодавства, правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати податків та інших обов'язкових платежів юридичними і фізичними особами.

Податковий кредит — сума, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду.

Податок на доходи фізичних осіб — податкова форма, платниками якої є фізичні особи (як резиденти так і нерезиденти), а також податкові агенти (роботодавці), які зобов'язані нарахувати податок на доходи фізичних осіб, утримати суму податку у найманих осіб та перерахувати податок до бюджету. Об'єктом оподаткування є заробітна плата та інші доходи фізичних осіб. Відповідальними за нарахування і сплату податку є податкові агенти, тобто роботодавці. Податок сплачується до бюджету під час виплати оподатковуваного доходу. У разі виплати доходів готівкою з каси, або в негрошовій формі — податок сплачується на наступний банківський день після такої виплати. При оподаткуванні доходів у вигляді оплати праці від нарахованої заробітної плати віднімаються суми єдиного соціального внеску, що справляються за рахунок доходів найманого працівника, та сума податкової соціальної пільги за її наявності. Розмір ставки податку становить 18 %. Проте, для окремих видів доходів визначені спеціальні ставки (наприклад, 18 % — для пасивних доходів, у тому числі нарахованих у вигляді дивідендів за акціями або інвестиційними сертифікатами, що виплачуються інститутами спільного інвестування, 5 % — для доходів у вигляді дивідендів за акціями та корпоративними правами, нарахованими резидентами — платниками податку на прибуток підприємств). Термін подачі декларації про майновий стан та доходи фізичних осіб — до 1 травня року, що настає за звітним, граничний термін сплати податку — протягом 10 календарних днів після граничного строку подання річної декларації про майновий стан та доходи.

Податок на додану вартість — податкова форма, платниками якої можуть бути юридичні або фізичні особи, які здійснюють або планують здійснювати господарську діяльність і реєструються за своїм добровільним рішенням як платники цього податку (якщо їх обсяги реалізації за попередній рік складають не менше 150 тис. грн.); підлягають обов'язковій реєстрації як платники цього податку; імпортують товари (супутні послуги) в обсягах, що підлягають оподаткуванню цим податком; будь-які особи, які за своїм добровільним рішенням зареєструвалися платниками податку. Об'єктом оподаткування є обсяги реалізації товарів, робіт та послуг. Ставки податку: 20 % (реалізація більшості видів товарів, робіт та послуг на території України); 7 % (реалізації на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та медичного обладнання) і 0 % (експорт товарів, робіт та послуг).

Податок на майно є основним податком землевласників, землекористувачів та користувачів і власників об'єктів нерухомого майна. Податок на майно складається з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; транспортного податку; плати за землю.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки майно — податкова форма, платниками якої є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та нежитлової нерухомості. Об'єктом оподаткування є об'єкти житлової та нежитлової нерухомості. Базою оподаткування є житлова площа

об'єкта житлової нерухомості та площа нежитлової нерухомості.

Податок на прибуток підприємств – податкова форма, платниками якої є юридичні особи на загальній системі оподаткування. Об'єктом оподаткування є обсяги реалізації товарів, робіт та послуг. Ставки податку для суб'єктів, що займаються більшістю видів діяльності – 18 % (в. тому числі геодезією та землевпорядкуванням); для суб'єктів страхової діяльності юридичних осіб резидентів – 3 % (0 % за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорів страхування додаткової пенсії); 30 % від доходу, отриманого від діяльності з випуску та проведення лотерей, азартних ігор з використанням гральних автоматів; 18 % від доходу, отриманого від букмекерської діяльності, азартних ігор (у тому числі казино), крім доходу, отриманого від азартних ігор з використанням гральних автоматів, зменшеного на суму виплачених виплат гравцю.

База оподаткування з податку на прибуток обчислюється як прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на податкові різниці.

Декларація з податку на прибуток подається до ДПІ до 60 календарних днів, наступних за звітним роком, податок сплачується до 70 календарних днів, наступних за звітним роком. Податковим періодом з податку на прибуток є рік. При цьому виробники сільськогосподарської продукції можуть обрати річний податковий (звітний) період, який починається з 1 липня поточного звітного року і закінчується 30 червня наступного звітного року. Не зважаючи на те, що річна сума податку на прибуток сплачується у визначений Податковим кодексом термін, частина податку (1/12 від річної суми податку) за попередній рік сплачується авансовими платежами щомісяця.

Податок, що підлягає сплаті до бюджету платниками податку, зменшується на суму нарахованого та сплаченого податку на майно (в частині податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки).

Прибуток – кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства. Обчислюється як різниця між валовим вибором (без податку на додану вартість й акцизного збору) та витратами на виробництво й реалізацію продукції (робіт, послуг).

Прибуток від позареалізаційних операцій – сума коштів, які одержує підприємство від позареалізаційних операцій, зменшена на суму витрат на ці операції.

Прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг) – виручка від реалізації продукції (робіт, послуг), зменшена на суму нарахованого (сплаченого) податку на додану вартість, акцизного збору, ввізного мита, митного збору та інших обов'язкових зборів і платежів, визначених чинним законодавством, а також на суму витрат, що включаються у собівартість продукції (робіт, послуг).

Прихований дохід – частка сукупного доходу, не зазначена суб'єктом оподаткування у декларації, що подається до державної податкової інспекції, або сукупний дохід, не оприлюднений унаслідок неподання такої декларації у строки та на умовах, визначених законодавством.

Продаж майна, продукції, робіт, послуг – передавання права власності на майно, продукцію, роботи, послуги, нематеріальні активи, цінні папери, валютні цінності,

інші види фінансових ресурсів та матеріальних цінностей іншим юридичним і фізичним особам за допомогою угод купівлі-продажу або ціни на певну еквівалентну суму коштів, інших цінностей у матеріальній і нематеріальній формах, боргових зобов'язань у вартісному вираженні.

Р

Резиденти – юридичні особи, включаючи і бюджетні організації, суб'єкти підприємницької діяльності, їхні філії, відділення та інші відокремлені підрозділи, котрі складають окремий баланс, мають розрахунковий рахунок і здійснюють реалізацію продукції, робіт, послуг на митній території України.

Рентна плата – це податкова форма, що складається з рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин; рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин; рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України; рентної плати за спеціальне використання води; рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів; рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку територією України.

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин сплачується при видобуванні корисних копалин. Платниками є видобувачі корисних копалин (нафти, природного газу, кам'яного і бурого вугілля, залізної руди, кухонної кам'яної солі тощо). Об'єкти оподаткування – це обсяги видобутих корисних копалин, обсяги їх фактичних втрат у надрах, а також обсяги корисних копалин, видобутих із відходів гірничовидобувного виробництва. Ставки плати встановлені в гривнях з одиниці виміру обсягу добутої мінеральної сировини (1 т, 1 м³), а в окремих випадках у відсотках до вартості видобутих корисних копалин.

Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин – це податкова форма, платниками якої є юридичні та фізичні особи - суб'єкти господарювання, які використовують у межах території України ділянки надр для зберігання природного газу, нафти, газоподібних та інших рідких нафтопродуктів; витримування виноматеріалів, виробництва і зберігання винопродукції; вирощування грибів, овочів, квітів та інших рослин; зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів; провадження інших видів господарської діяльності. Об'єктом оподаткування рентною платою за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, є обсяг підземного простору (ділянки) надр, що використовується для таких цілей.

Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України сплачується загальними користувачами радіочастотного ресурсу, що користуються ним на підставі ліцензій на користування радіочастотним ресурсом, ліцензій на мовлення та дозволів на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою, дозволів на його експлуатацію, отриманих на підставі договорів із власниками ліцензій.

Рентна плата за спеціальне використання води сплачується за забір і використання водних ресурсів суб'єктами підприємницької діяльності, за користування водами для потреб гідроенергетики та за використання водних артерій водним транспортом. Основною формою є рентна плата за забір і використання води. Для користувачів водними ресурсами встановлюються ліміти на поставку води. У межах ліміту рентна плата вноситься за встановленими тарифами з 1 м³, а за понадлімітний обсяг використаної води – у п'ятикратному розмірі. За користування

водами для потреб гідроенергетики тарифи встановлюються за 100 м³ без лімітування водокористування. Для водного транспорту за користування водними ресурсами тарифи встановлено за одну тоннаж-добу (вантажні судна) чи одне місце-добу (пасажирські судна). Збір за спеціальне використання води сплачується щоквартально (підприємства водного транспорту сплачують, починаючи з першого півріччя).

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів справляється до бюджету за такі види спеціального використання лісових ресурсів: заготівля деревини, в тому числі в ході поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення та посилення захисних властивостей, а також розчищення лісових ділянок у зв'язку з будівництвом гідровузлів, трубопроводів та шляхів; заготівля живиці; заготівля другорядних лісових матеріалів; побічні лісові користування.

Рентна плата за транспортування нафти, газу та аміаку територією України сплачується суб'єктами господарювання, які експлуатують магістральні трубопроводи та надають послуги з транспортування нафти, газу та аміаку трубопроводами України. Платником рентної плати за транзит природного газу територією України є НАК «Нафтогаз України», який надає послуги з його транзиту територією України. Об'єктом оподаткування рентною платою для нафти та нафтопродуктів є їх фактичні обсяги, що транспортуються територією України у податковому (звітному) періоді; для природного газу та аміаку є сума добутків відстаней відповідних маршрутів їх транспортування (переміщення), узгоджених між платником рентної плати та замовником на відповідний податковий (звітний) період, на обсяги природного газу та аміаку, транспортованих (переміщених) кожним маршрутом транспортування.

С

Ставка податку – це законодавчо встановлена величина податку з одиниці виміру бази оподаткування. Існують два підходи до встановлення податкових ставок: універсальний і диференційований. За універсального встановлюється єдина для всіх платників ставка, за диференційованого – кілька. Диференціація ставок може відбуватися у двох напрямках. Перший – у розрізі платників, коли для більшості платників виділяється основна ставка, а також знижені й підвищені ставки для окремих платників. Другий – у розрізі різних характеристик і оцінок об'єкта оподаткування. За способом побудови ставки податку поділяються на тверді та відсоткові. Тверді ставки встановлюються у грошовому вимірі на одиницю оподаткування в натуральному обчисленні. Відсоткові ставки встановлюються щодо об'єкта оподаткування, який має грошовий вимір. Відсоткові ставки можуть бути пропорційними, прогресивними, регресивними і змішаними. Пропорційні – це єдині ставки, що не залежать від розміру об'єкта оподаткування. Прогресивні – це такі ставки, розмір яких зростає в міру збільшення обсягів об'єкта оподаткування. Регресивні ставки, на відміну від прогресивних, зменшуються в міру зростання об'єкта оподаткування. У практиці оподаткування прогресивні і регресивні ставки можуть застосовуватись як окремо, так і в поєднанні – у вигляді прогресивно-регресивної і регресивно-прогресивної шкали ставок.

Суб'єкти оподаткування – це особи (юридичні або фізичні), на яких покладено обов'язки сплачувати, утримувати та перераховувати податки до бюджету. Платника податку треба відрізнити від справжнього носія податку (кінцевого споживача) – особи, на яку податок припадає наприкінці усіх процесів перекладання.

Сукупний оподатковуваний дохід – сума сукупних доходів, отриманих суб'єктом оподаткування у будь-якій формі (грошовій, матеріальній і нематеріальній)

і за будь-яких умов незалежно від джерела.

Т

Транспортний податок – податкова форма, що є складовою податку на майно, платниками якої є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні власні легкові автомобілі, при цьому вік автомобіля становить не більше п'ять років, і ціна автомобіля становить понад 375 мінімальних зарплат. Об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року. Ставка податку встановлена з розрахунку на календарний рік у розмірі 25000 грн за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування.

Ф

Фізичні особи – громадяни, в тому числі особи, які є суб'єктами підприємницької діяльності без створення юридичної особи.

Ч

Чистий дохід суб'єкта підприємницької діяльності від продажу продукції, робіт, послуг – виручка від продажу продукції, робіт, послуг, зменшена на суму нарахованого акцизного збору, податку на додану вартість, ввізного мита, митного збору та інших обов'язкових зборів і платежів, визначених чинним законодавством, а також на суму документально підтверджених витрат, що відносяться на собівартість продукції, робіт, послуг.

Ю

Юридичні особи – підприємства, що виступають як суб'єкти громадянства, в тому числі господарських прав та обов'язків, які мають самостійний баланс, гербову печатку, розрахунковий рахунок у банку, діють на основі статуту або положення і відповідають у разі банкрутства майном, що їм належить.

Список використаної та рекомендованої літератури

1. Андрущенко В.Л., Ляшенко Ю.І. Економічні та позаекономічні аспекти оподаткування. *Фінанси України*, 2005. С. 36-44.
2. Бечко П.К., Тулуш Л.Д., Бечко В.П., Боровик П.М. *Фінанси : навчальний посібник*. Львів : Новий Світ – 2000, 2011. 345 с.
3. Боровик П.М., Бечко П.К., Броварна С.М. Проблеми податкового регулювання земельних відносин в агросфері в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*, 2014. Випуск 9. С. 92-96.
4. Боровик П.Н., Бечко П.К. Перспективы финансового оздоровления субъектов аграрного производства Украины. Актуальные вопросы экономики и агробизнеса: сборник статей IX Международной научно-практической конференции (1-2 марта 2018 г., г. Брянск). В 4 ч. Ч. 2. Брянск: Изд-во Брянский ГАУ, 2018. 480 с. С. 35-39.
5. Боровик П.М., Гузар Б.С., Поліщук Д.В. Недоліки механізму справляння в Україні податку на нерухоме майно, відмінне від земельних ділянок. *Ефективна економіка : Електронне наукове фахове видання*. 2015. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3807>. (дата звернення: 26.05.2022).
6. Боровик П.М., Гузар Б.С., Шляхтиченко М.С. Посилення фіскальних та регулюючих властивостей податку на прибуток підприємств. *Приазовський економічний вісник*, 2018. № 5(10). С. 331-336.
7. Боровик П.М., Колотуха С.М. Тенденції розвитку вітчизняного пенсійного страхування. *Вища школа*, 2018. № 9(170). С. 58-67.
8. Боровик П.М., Колотуха С.М., Костенко А.Ю. Сучасні проблеми вітчизняного пенсійного страхування. Глобальні та національні проблеми економіки : електронне наукове видання. 2018. Вип. 21 URL: <http://global-national.in.ua/issue-21-2018/29-vipusk-21-lyutij-2018-r/3820-borovik-p-m-kolotukha-s-m-kostenko-a-yu-suchasni-problemi-vitchiznyanogo-pensijnogo-strakhuvannya>. С. 562-566. (дата звернення: 26.05.2022).
9. Боровик П.М. Напрямки розвитку земельного оподаткування. *Економічні науки : Збірник наукових праць, Серія «Облік і фінанси»*. Випуск 4(16). Ч.1. Луцьк: ЛДТУ, 2007. С. 25-29.
10. Боровик П.М., Нікітченко К.С. Сучасні проблеми справляння податку на прибуток підприємств. *Економічний вісник Донбасу*, 2013. № 2(32). С. 96-100.
11. Боровик П.М., Подзігун С.М. Спеціальні податкові режими як інструменти державного регулювання діяльності агроформувань. *Інноваційна економіка : Всеукраїнський науково-виробничий журнал*, 2010. № 3(17), С. 224-231.
12. Боровик П.М., Сліпченко В.В., Онищенко В.В. Трансформація механізму справляння єдиного податку з суб'єктів малого та аграрного бізнесу. *Збірник наукових праць Уманського НУС, Частина 2 «Економіка»*, 2017. № 91. С. 75-86.
13. Боровик П.М., Фрате Б.В. Реформований механізм оподаткування малого

бізнесу в Україні : проблеми та перспективи розвитку. Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, Серія «Економічні науки», 2014. № 3. С. 98-104.

14. Боровик П.М., Шемякін М.В., Кирилюк В.П., Кисельов Ю.О., Удовенко І.О., Мельник М.В. Опорний конспект лекцій в рисунках і схемах для підготовки до практичних занять та самостійного вивчення дисципліни «Оподаткування землі та нерухомості» студентами денної та заочної форм навчання освітнього рівня «Магістр» освітньої програми «Геодезія та землеустрій» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». Умань: Редакційно-видавничий центр УНУС, 2022. 44 с.

15. Боровик П.М., Шемякін М.В., Кирилюк В.П., Кисельов Ю.О., Удовенко І.О. Словник основних термінів з курсу „Оподаткування землі та нерухомості” для студентів освітнього рівня «Магістр», що навчаються за освітньою програмою «Геодезія та землеустрій» та спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій». Умань: ПВКП «АЛМІ» 2022. 12 с.

16. Весельський М.М. Правові основи справляння податків в Україні: Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец.: 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право». К., 2001. 24 с.

17. Дем'яненко М.Я. Єдиний податок: “за” і “проти”. Урядовий кур’єр, 8 березня 1997 р. № 43-44.

18. Заяць В.М. Напрями розвитку системи оподаткування та оцінки нерухомості в Україні. Фінанси України, 2007. №3. С. 41- 49.

19. Іванов Ю.Б. Альтернативні системи оподаткування: [монографія] – Харків: ХДЕУ-Торнадо, 2003. 517 с.

20. Лазня І.В. Відносини власності в умовах формування ринкової економіки в Україні. К.: Логос, 1997. 316 с.

21. Непочатенко О.О., Боровик П.М., Гузар Б.С. Пряме оподаткування суб’єктів малого підприємництва. Облік і фінанси, 2013. № 3 (61). С. 81-87.

22. Непочатенко О.О., Боровик П.М., Щепелюк Б.Р. Оподаткування прибутку підприємств в Україні. Економіка. Управління. Інновації. 2015. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2015_1_28.pdf. (дата звернення: 26.05.2022).

23. Непочатенко О.О., Боровик П.М., Парій Д.Ю. Оновлений механізм справляння податку на доходи фізичних осіб: проблеми та перспективи. Економіка. Управління. Інновації. 2016. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2016_1_16.pdf. (дата звернення: 26.07.2022).

24. Непочатенко О.О., Колотуха С. М., Боровик П.М., Гузар Б.С. Земельні відносини та фінансові аспекти їх розвитку. Економіка АПК. 2017. № 6. С. 42-52.

25. Непочатенко О.О., Колотуха С.М., Власюк С.А., Боровик П.М., Бечко В.П., Бечко П.К. Фінанси, гроші та кредит : підручник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2014. 484 с.

26. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): навч. посібник. К: КНЕУ, 2002. 240 с.

27. Петти В. Экономические и статистические работы; [перевод под редакцией М. Смит]. М.: Гос. соц.-экон. издательство, 1940. XXVIII + 324 с.

28. Податкова система : підручник. [Під ред. Бечка П.К.]. Умань. : УДАУ, 2006. 271 с.
29. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755–VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення: 26.05.2022).
30. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8 липня 2010 року № 2464-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17/page5>. (дата звернення: 26.05.2022).
31. Рикардо Д. Сочинения. Москва: Госполитиздат, 1941. (перевод под редакцией М. Смит) Т. 1. XXXII + 288 с.
32. Саблук П.Т. Розвиток земельних відносин в Україні. К.: ІАЕ, 2006. – 396 с.
33. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. Москва, Ленинград: Гос. соц.-экон. изд-во, 1935. т. 1. XX +371 с.
34. Суторміна В.М., Федосов В.М., Андрущенко В.Л. Держава-податки-бізнес (із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки). К.: Либідь, 1992. 328 с.
35. Третяк А.М., Дорош Й.М. Ринок землі: обмеження прав власності на землю в зарубіжних країнах та Україні. Вісник аграрної науки, 2005. №10. С. 56-60.
36. Тулуш Л.Д., Боровик П.М. Вдосконалення підходів до визначення бази земельного оподаткування. Облік і фінанси АПК, 2007. № 8-10. С. 115-123.
37. Тулуш Л.Д., Боровик П.М., Захарчук О.А. Ресурсні платежі як важелі державного регулювання процесів вітчизняного природокористування. Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії : Збірник наукових праць, 2010. Вип. 1. С. 176-184.
38. Тулуш Л.Д. Методологічні аспекти розвитку системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Економіка АПК. 2007. № 9. С. 116-123.
39. Тулуш Л.Д. Податковий механізм як інструмент фінансового регулювання. Вчені записки Університету економіки та права «Крок»: Серія «Економіка», 2007. Вип. 16. С. 96-103.
40. Тулуш Л.Д. Проніна В.І., Сеперович Н.В. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників : стан та перспективи розвитку. Львів : НВФ «Українські технології», 2009. 296 с.
41. Bird R., Slack E. Land and Property Taxation: A Review. Washington: World Bank. 2002. 47 p.
42. Petro Bechko, Petro Borovyk, Serge Kolotukha, Valentyn Bechko, Nataliia Gvozdej. Tax Regulation of Activity of Agricultural Commodity Producers in Ukraine. Proceedings of the 33-th International Business Information Management Association (IBIMA) «Education Excellence and Innovation through Vision 2020» 10-11 April 2019. Granada, Spain. P.7445-7454.
43. Petro Borovyk, Valentin Bobko. Tax Regulation of Land Relations in Agricultural Economy of Ukraine. Global Journal of Management and Business (USA). Research: C. Finance. Volume 15. Issue 7. Version 1.0. 2015. P. 11-17.
44. Petro Borovyk, Volodymyr Kyryliuk, Serge Kolotukha, Mykola Korotiev,

Oksana Krochak. Excessive Concentration Of Agricultural Land By Holdings As A Problem Of Land Management In Ukraine. Proceedings of the 37-th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-6-4, ISSN: 2767-9640, 30-31 May 2021, Cordoba, Spain, 2021. P. 7991-7993.

45. Serge Kolotukha, Nataliia Gvozdej, Liudmyla Chvertko, Tetiana Korniienko, Oksana Vinnytska and Petro Borovyk. Efficiency of Using Land Resources in the Agricultural Sector in the Context of Financial Instability. Proceedings of the 38th International Business Information Management Association (IBIMA), 3-4 November 2021, Seville, Spain (ISBN: 978-0-9998551-7-1) and (ISSN: 2767-9640). P. 4376-4381.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Боровик Петро Миколайович;
Кисельов Юрій Олександрович;
Шемякін Михайло Васильович**

ОПОДАТКУВАННЯ ЗЕМЛІ ТА НЕРУХОМОСТІ

За редакцією д. геогр. н., проф. Ю. О. Кисельова

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 20.10.2022 р. Формат 60*84/16
Папір офсетний. Ум арк. 5,81

Тираж 300 прим. Зам. № 757(1561)

Видавець і виготівник «Сочінський М.М.»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.
Тел. (04744) 4-64-88, (067) 104-64-88
vizavi-print.jimbo.com
e-mail: vizavi008@gmail.com